

Brassói Lapok

XL. évfolyam
162 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi július 21

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj havonta 60 lej. — *Külföldre:* negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HÍRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK TEMESVÁRT!

A Skoda-szennyes

Az a szennyes-mosás, amelyet a Skoda-ügy parlamenti vizsgálóbizottsága már hónapok óta végez, hol több, hol kevesebb alaposítással, most kezd igazán izgalmassá válni. Most jutott abba a szakaszába, amikor bizonyos szempontok szerint próbálják megállapítani, hogy a szennyesnek ez, vagy amaz a darabja kité, ki hordta piszkosra s kinek kell megfizetnie ennek költsége bizonyos összegével a tisztítást?

A legutóbbi ideig a parlamenti bizottság főleg azzal foglalkozott, hogy a rendelkezésre bocsátott iratok alapján megismerje a botrány történetét, előzményeit és általános körülményeit. Többször hosszasan kihallgatta Seletzkyt, a pilseni, illetőleg prágai Skoda-gyár ügyi vezetőre elítelt volt bukaresti vezérképviselőjét, aki a múlt év tavaszán hosszú évek óta hatalmas befolyással működött annak érdekében, hogy cégének, az európai hadipar egyik legtekintélyesebb vállalatának, biztosítsa a kiadás, és nyereségeket hozó ágyú- és más hadianyagmegrendeléseket. Kiderült, megállapítást nyert az egyébként nyílt titok, a közbeszerzési természetesen nem tény, hogy Seletzky Bruno százmillióssal summákkal kente, elajozta azokat a kerekeket, amelyekre a busás hozadékú Skoda-ágyukat be lehetett görgetni az országba. A kijárók és „pártfogók” egész hadával dolgozott, akik többnyire mint a bukaresti Skoda-vezérképviselő jogi, vagy technikai tanácsadói szerepeltek kifelé. De voltak közvetlenebb kapcsolatai is azokkal, akik a nagy hadianyagmegrendelések sorsa függött: a Palaelibus, amely jelszó alatt a „representációs és különféle” kiadásokat számadárakban és fizetési levelezésében elkönyvelte, magyarásan — a sár és kenőpénz, csaknem mindenhol megnyitotta előtte az ajtót.

De csak a kevésbé tetemes összegek szerepeltek a Palaelibus gyűjtőnév alatt. A befolyásos közéleti emberek, politikusok és döntő hatáskörű személyiségek külön becéző-neveket kaptak levelezésében, amelyet központjával folytatott. Számos előkelőség rejtezik ezek alatt az álnévek alatt, amint a lefoglalt és nagyrészt titkos madárnnyelven írott levelezés ambiciózus megfűtői erre már többször is rámutattak. Hivatalosan azonban a közvélemény mindaddig nem kapta meg a rejtélyes nevek megfűtését.

Különböző is fogyatékos már az az írásos anyag, ami a parlamenti bizottság rendelkezésére áll, hiszen — amint megállapítást nyert — a március 12-iki első házkutatás alkalmával lefoglalt iratokból jelentős része a vizsgálat első zűrzavaros napjaiban kézen-közön eltűnt. Elsínikófták azok, akiknek módjukban volt és Bréukükben állott. A legértékesebb Seletzky-összegek tekintélyes politikai páncélszekrényekben hevernek s csupán annyi kerül belőlük nyilvánosságra, amennyit a tulajdonosok jónak látnak a saját céljaik és politikai érdekeik szempontjából.

Ilyen körülmények között a parlamenti bizottság egyebet sem tesz, mint turkálja az elője került szennyeset, annak a közben igen hiányossá vált leltárnak a birtokában, amelyet neki átadtak. És sorjában kihallgatja a gyanúsítottakat, meg mindazokat, akikről feltételező, hogy valami közük volt a Seletzky-féle hadianyagszállítási ügyletekhez. Fel-felmutat a bizottság a beidézeteknek egy-egy piszkos, panamaszagu, büzös alsóféhérműt s faggatja őket több-kevesebb gyanakvással, mit tudnak róla, ki viselhette. A szennyes ingeket persze senki sem siet magára venni.

Ami eddig nyilvánvalóan kiderült, az csak a politikai gyűlölködésnek és bosszúállásnak köszönhető. Jön valamelyik politikus, rámutat egy rongyos, piszkos hárommillióssal tételre s elkiáltja magát: ez ezé és ezé volt, lám, ő is kapott. A leleplezett rögtön előáll s kimagyarázza magát, hogy így, hogy úgy, ő csak ügyvédi szolgálatot tett a Skoda-vezérképviselőnek és „szabályszerűen” tanácsadásért kapta a szó-

A Doumergue-kormányt is válságba sodorja a Stavisky-ügy

Tardieu súlyos vallomása Chautemps volt belügyminiszter ellen
A radikális szocialista párt kivonul a kormányból

Páris, július 20.

A Stavisky-ügy — a modern nagy per, melynek sohasem lesz vége, — még mindig tud újabb szenzációkkal szolgálni. Tegnap Tardieu volt miniszterelnök, jelenleg tárcanélküli miniszter tette meg vallomását a Stavisky-ügy parlamenti vizsgálóbizottsága előtt.

Vallomása olyan súlyosan érinti Chautemps volt belügyminisztert és rajta keresztül az egész radikális szocialista pártot, hogy könnyen felboríthatja a mai pártközi békét és ezzel előidézhetheti a Doumergue-kormány válságát is.

Tardieu a parlamenti vizsgálóbizottság előtt már első pillanatban Chautemps elleni éles támadással kezdte vallomását.

Chautemps — mondotta — mint ügyvéd, képviselő és belügyminiszter, már tíz év óta tud Stavisky üzeméről.

Chautemps és családjának több tagja súlyos

összegeket kapott Staviskytól és mindnyájan tudták Stavisky szélhámosságait, de azon voltak, hogy eltitkolják és hogy a vizsgálat se jusson eredményre Stavisky halála után. Ők voltak azok, akik éppen a vizsgálat meghúsvitása érdekében azon voltak, hogy másokat, ártatlanokat keverjenek az ügybe.

Igy igyekeztek őt is kompromittálni, holott soha semmiféle érintkezése sem volt Staviskyval. Szemszédett hazugságnak minősíti azt is, hogy neki egy 300.000 frankos nyugtája volna a bűnügy iratai között.

A vizsgálóbizottság a vallomás után szembesítette Tardieut Chautemps-al.

A szembesítés alatt viharos jelenetek játszódtak le.

Chautemps felszólította Tardieut, hogy ne csak általánosságban vádolja, hanem jelölje meg pontosabban, micsoda bűnei vannak a

Stavisky-ügyben. Tardieu vonakodott a részletes vallomástól,

mire Chautemps kijelentette, hogy Tardieu vallomása meglepetésszerű támadás akar lenni a kormány ellen.

Tardieu célja megbuktatni a Doumergue-kormányt, új választásokat akar elérni és ezt a beszédét, amit a vizsgálóbizottság előtt tartott, már választási agitációnak szánta.

A párisi lapok szenzációként hozzák Tardieu vallomását és általában kifogásolják az általánosságban hangoztatott vádakát. Az Ouvre szemtelenségnek minősíti, hogy minden konkrétum nélkül el merje mondani Tardieu Chautemps elleni vallomását.

A radikális szocialista párt vezetősége elhatározta, hogy rövidesen pártgyűlést hív össze, amelyen felvetik a kérdést, ne vonja-e ki a kormányból a radikális szocialista párthoz tartozó minisztereket.

San-Franciscoban enyhült a helyzet, de

Newyorkban, Los-Angelesben, Portlandban és Alamaba tartományban újabb tömegsztrájkok robbantak ki

Észak-Amerika képe a háborus időkre emlékeztet

San-Francisco, július 20.

A san-franciscói általános sztrájk harmadik napja után úgy látszott, hogy a munkásság hangulata megcsendesedett és kilátás van megegyezésre. Az ellentétek a bért munkások és a munkaadók között azonban oly éleseknek bizonyultak, hogy a munkásokkal tárgyaló Johnson tábornoknak, minden kedvező hangulat ellenére sem sikerült a szerdáról csütörtökre való éjjeli tárgyalásokon eredményt elérnie. Amennyiben hamarosan megállapodásra kerülne a sor a tárgyalók között, úgy San-Francisco negyvennyolc óra alatt visszatérhetne rendes élettempójához.

Távirati jelentések szerint a san-fran-

banforgó néhány vacak milliót.

Vagy itt van Uica tábornok esete. Kijelenti, hogy huszmillió lejjel meg akarták vesztegetni, Seletzky szabadonbocsátása fejében, de a mikor kiadja annak a nevét, aki megkísérelte a megvesztegetést, a feljelentett makacsul letagadja a dolgot, s bebizonyítja, hogy azelőtt is, azóta is nagyon jó viszonyban volt feljelentőjével, meg hogy eredetileg egy szürke őrnagyot akartak beugratni, aki hajlandó volt a komédiát megjátszani s vállalni a visszautasított megvesztegető csufos és megalázó szerepét.

Ilyen részletekkel a szolgálat háromnapos tevékenysége után a parlamenti vizsgálóbizottság. Egyes neveket kiadnak, másokat

ciscoi általános sztrájk vezérkara a keddi nap folyamán megengedte a városnak, hogy élelemmel és ivóvízzel ellássa magát.

Amíg azonban San-Franciscoban a helyzet javuló irányzatot vett fel, addig kihatásai mind aggasztóbb méreteket öltenek. A roosevelti gazdaságpolitikában meglazult helyzetben egymásután robbannak ki a tömegsztrájkok.

Newyorkban 18.000 textilmunkás tette le a munkát.

Los-Angeles nagyipari munkássága közvetlenül a sztrájk proklamálása előtt áll.

Portland szintén sztrájk előtt áll. A portlandi sztrájk kitörésének idejét a

komoly gyanuba hoznak a vallomások, amint azonban Mirto, a Skoda-botrány egyik főszakértője kijelentette, arról szó sem lehet, hogy az ügyet teljességében tisztázni lehessen. A döntő bizonyítékok jó helyen vannak, a parlamenti bizottságnak és a közvéleménynek be kell érnie azzal, amit falánk kíváncsisága csilapítására a titkok őrzői nagylelkűen csomogának odadobnak. Itt-ott egy-egy csontot, hadd rágódjék rajta az istenadta nép, amely szeretné tudni, hogyan is intézik a nagyfontosságú államvédelmi ügyeket?

A parlamenti bizottság most mossa a legnagyobb gözzel a szennyeset. Vajudnak a Skoda-botrány hegyei s meg-megszületik egy kis egér. A gőzmosódából kidobnak egy szagga-

Wagner szenátorral folytatott tárgyalások eredményei határozzák meg.

Óriási méretű az Alabamában proklamált textilsztrájk, amelyhez huszonegy szövőgyár 13.500 munkása csatlakozott.

Északamerika általános képe a háborus idők emlékeit kelti. Mindenfelé katonaszállító vonatokat látni és teljes hadfelszerelésű ezredeket.

A republikánus „New-York Tribune” Roosevelt és az N. R. A. politikáját okolja az események ilyen méretű kirobbanásáért, mert — a „New-York Tribune” szerint — olyan crök felszabadításához vezetett, melyek fölött már nem képes uralkodni.

Hát már akár mindjárt abba is hagyhatnák. Elég volt a büzből ennyi is. Eleget tudunk, eleget láttunk a szennyesből eddig is, e nagy takszkarékoskodás és adagolás mellett is. Nem kérünk a további cirksusból, amelynek céljával tisztában vagyunk. Már láthatjuk, hogy csak régóta kiszemelt bűnbakokat szolgáltatnak ki, óvatosan mentve azokat, akik az igazi bűnösök, takargatva a rendszert, amelyet egészen átjárt a panamabűz.

Csúszajápolás

fontos. Ezért a fogpaszta választásánál nem szabad kompromisszumot kötni. Igazán jó és célszerű a fogápolásához **NIVEA FOGPASZTÁ-val**

Lágy, könnyen habzó, egészen csodás ízű, ápolja és kíméli fogait s a leheletét tisztítja és üdíti. Csak elsőrangú nyersanyagok és innen a nagy hatás.

Bellersdorf & Co. S.A.R., Braşov

Csak

LEI
22.-

a nagy tubus

Julius 23-án forgalomba hozzák az új ezerlejeseket

Bukarest, július 20.

Az elmúlt év októberében a Nemzeti Bank újfajta ezerlejeseket bocsátott ki. Ezek a bankjegyek csak átmeneti szolgáltatást teljesítettek és úgy bocsátották ki őket, hogy csak a készülő új ezerlejesek

forgalombahozataláig maradnak érvényben.

Az új típusú ezerlejesek egyrésze elkészült már és azokat ez év július 23-án hozzák forgalomba. Az új ezerlejeseket vékony, fehér, speciális készítésű papírral nyomják és többszínűek lesznek.

Az új ezerlejesekkel egyidejűleg forgalomban maradnak az eddig érvényben levő barna ezresek is egészen addig, amíg az új típusú ezerlejesek teljes mennyisége forgalomba kerül.

A Skoda-botrány újabb bombája

Seletzky-pénzt kapott a parlamenti bizottság egyik alelnöke is

Madgearu iratfényképekkel bizonyította, hogy Junian 3 milliót vett fel a Skoda-képviselőtől

Ismét firtatták a Boila-vagyon eredetét

Bukarest, július 20.

A Skoda-ügy parlamenti vizsgálóbizottságának csütörtök délelőtti ülése újabb szenzációval szolgált s még sürübbé tette a botránybízt, amely Seletzky, illetőleg a bukaresti Skoda-vezérképviselő működésének a mocsarából a turkálás folytán kiárad. Madgearu volt miniszter, a nemzeti-parasztpárt főtitkára, nagy meglepetést keltő leleplezést tett, amely azonban ugyanúgy, mint elődjei, korántsem annak a törekvésnek köszönhető, hogy a felelőségeket tényleg és teljes terjedelmükben tisztázzák, hanem főleg a személyi és politikai ellenségeskedésnek.

A bizottság Madgearu kihallgatásával kezdte meg az ülést. Arra a kérdésre, volt-e tudomása az 1930-beli ötmilliárdos Skoda-szerződés létrejöttének körülményeiről, a volt pénz- és kereskedelemügyi miniszter hosszasan válaszolt. Persze ő is többnyire mellébeszél a lényegnek, a mint ezt a politikusok általában teszik s érdemlegeset nem igen mondott. Később azonban beszélni kezdett azokról, akik székértől voltak Seletzkynek s akik sápkát húztak tőle. Ezzel kapcsolatban Madgearu kijelentette, hogy Junian volt miniszter is kapott pénzt a Skoda-vezérképviselőtől, mégpedig nem kevesebbet, mint hárommillió lejt.

Állításának bizonyítására Madgearu nyomban fényképeket mutatott be a bizottságnak azokról a Seletzky-nél lefoglalt iratokról, amelyekben szó van a Junian-nak fizetett hárommillió összegéről. Ezt egyébként Löwenstein, a Skoda-prágai igazgatója is megerősítette azokkal a névsorokkal, amelyeket annakidején Mirtonak és Tileának adott.

Madgearu leleplezése óriási megrökönyödést és zűrzavart keltett a bizottság nagyszámú tagjai között, annyival is inkább, mert Junian egyik alelnöke a bizottságnak.

Calinescu volt alminiszter, aki a nemzeti-parasztpárt egyik képviselője a bizottságban, kérte a bizottságot, azonnal döntsön afelől, hogy ezek után Junian továbbra is tagja maradhat-e a vizsgálóbizottságnak. Erre az indítványra az ülést felfüggesztették.

A tényleges helyzet megvilágítása kedvéért megemlítjük itt, hogy Junian már a tavaly, a Skoda-botrány parlamenti vitája során megvádolták azzal, hogy szintén pénzt kapott Seletzkytől. Junian ezt sem akkor, sem azóta nem is tagadta, csak azt hangoztatta, hogy jogászai szolgáltatott a Skoda-képviselőnek a szállítási szerződésekkel összefüggésben.

Ennek ellenére Madgearu leleplezése most hatalmas szenzációt kelt, mert első eset, hogy iratfényképekkel bizonyítottak a bizottság előtt.

Az is hozzátartozik a dolog pikantériájához, hogy annakidején Junian az első között interpellálta a Vajda-kormányt a Seletzky-ügyben s nagyban közreműködött a botrány-felverésében.

BOILA TILTAKOZIK

A bizottság tegnap délutáni ülésén Boila Romulusz egyetemi tanár, Maniu unokaöccsét faggatták hosszasan, aki a délelőtti ülés végén nyilatkozatot olvasott fel. Ebben a nyilatkozatban Boila ünnepelesen tiltakozott ama rágalomhadjárat ellen, amely ellene és környezetére ellen már 15 esztendeje folyik és erkölcsi meggyilkolását célozza. Leszögezte, hogy egyedül az országban ő kérte vagyona eredetének a felülvizsgálását s ma is felszólít mindenkit, aki gyanúsítja, álljon elő feljelentésével és bizonyítékaival.

Vallomása során Boila Romulusz elmondotta, hogy neki semmi köz sem volt a Skoda-szerződés nyelbeütéséhez, Seletzkyt csak 1930-ban ismerte meg nagy társaságban Szovátán s azóta soha többet nem találkozott vele.

Hangoztatta, hogy nem foglalkozott hadfelszerelésügyi kérdésekkel, már csak azért sem, mert Maniu, amikor uralomra jutott, kifejezetten megtiltotta családja tagjainak, hogy állami ügyekkel foglalkozzanak. Mi több, Maniu egy alkalommal

kormánytagjaival is közölte ezt a tilalmat s felszólította a minisztereket, hogy családja tagjaival semmilyen állami természetű ügyben ne álljanak szóba.

A kihallgatás további folyamán Zaharof képviselő, az Universul egyik szerkesztője és Alexandrin képviselő újból Boila Romulusz vagyonának eredetét feszegették. Allandóan hivatkoztak Lőrinczy Mózes vallomására, amely szerint a Kolozsvári Kereskedelmi és Hitelintézetnél Boila sokmilliósi betétei előbb Fischer Ti-vadar zsidó képviselő, majd Sebestyén igazgató nevére, később pedig betűjelzések alatt szerepeltek. A faggató bizottsági tagok főképpen azt furcsállották, hogy Boila 1929-ben egyszerű aláírásra 60 millió lej kölcsönt kapott egy Rademacher nevű bécsi bankártól, aki előzőleg tönkrement s aki egy pénzsoporttól szerezte Boilának ezt a kölcsönt, azt azonban nem hajlandó elárulni, hogy honnan és kiktől? Boila kijelentette, hogy őt nem érdekelte, kiktől szerezte Rademacher számára a kölcsönt. Calinescu kérdésére egyébként elárulta, hogy ma is 69 millió lej adóssága van.

Sulyos szerencsétlenség Csernovicban a Macabi sportegyesület pályáján

Csakadit a sportpálya egyik zsufolásig megtelt tribünje — A sebesültek száma meghaladja a százat

Csernovicz, július 20.

A Maccabi sportegyesület hatalmas csernovici pályáján szerdán este tartotta meg szimfonikus hangversenyét az ország különböző csapattestjeinek egyestett zenekara, amely nemrégén tért vissza diadalmas külföldi körutjáról.

A rendkívüli művészi esemény 20 ezer embert vonzott a pályára. Negyedórával a hangverseny megkezdése előtt az egyik

zsufolásig megtelt tribün irratóztos recsegés közepette lezuhant. A szerencsétlenség következtében több mint 100 ember sebesült meg.

A szerencsétlenséget az okozta, hogy a tribün deszkái a hosszas esőzések miatt megromlottak. A sebesültek közül 25 rendkívül sulyos állapotban van. A hangversenyt a szerencsétlenség ellenére is megtartották.

Összeszólalkozott Negulescu ügyész dr. Georgescu védőügyvéddel a kolozsvári kommunista-per tárgyalásán

Kolozsvár, július 20.

Csütörtökön délelőtt 11 órakor a kolozsvári hadbírószék folytatta a 11 kommunista vádlott tárgyalását.

Negulescu katonai ügyész hosszasan beszédben világított rá a vádlottak bűnösségére. A fővádlottra, Sternre 5-től 10 évig terjedő börtönbüntetést, a többi tíz vádlottra pedig 2-től 5 évig terjedő büntetés kiosztását kérte.

Ezután Georgescu Mircea dr. ügyvéd mondotta el védőbeszédét. A védő hivatkozott a román-szovjet szerződésre, azonban beszédét

nem tudta befejezni, mert a katonai ügyész félbeszakította azzal az állítással, hogy dr. Georgescu „rossz hazafi”, mivel az államellenes igazgatással vádlottaknak pártját fogja.

Gondolja meg ügyész ur, hogy mit beszél, ez sértés, — felelte a védő és elégtételt kért a hadbírószéktől Negulescu állítása miatt. A hadbírószék tanácskozára vonult vissza, majd az incidens elintézését a felsőbb katonai hatósághoz utalta.

A katonai bíróság délután folytatta az ügy tárgyalását.

Még mindig tart Kolozsváron a kisebbségi póstások vizsgálója

Kolozsvár, július 20.

A kisebbségi póstások vizsgálója Kolozsváron még mindig folyik. A vidékről berendelt póstások vizsgáit csütörtökön befejezték, de az eredményt ezideig nem hozták nyilvánosságra. Most a kolozsvári póstásokra került a sor. Körülbelül péntek estére ők is levizsgálznak, már akinek sikerül.

A vizsgáztató bizottság az eredményeket felterjeszti Bukarestbe. Itt fognak dönteni afelől, hogy kitől vonják meg a „levizsgáztottak” közül a betevő falatot

Halálosvégű falusi kaszapárba

Bukarest, július 20.

Az Ilfov-megyei Ocnita községben halálosvégű kaszapárba történt. A falu földjén dolgozó Alexandru Jon összeszólalkozott régi haragosával, Sandu Nikolájjal, aki a feleségével jött ki a mezőre és aki gunyolódni kezdett vele.

Jon Alexandru vak dühében kaszával támadt Sandura, aki szintén kaszát fogott és úgy próbált védekezni.

A verekedés zajára előrohant földművesek

nem választották szét a verekedőket, hanem maguk is két pártra szakadtak és bírokra keltek.

A kaszapárba során Jon Alexandru csak könnyebb sebeket kapott,

Sandu azonban olyan súlyosan megsebesült, hogy a helyszínén kiszáradt.

A csendőrség 20 földművest letartóztatott. Sok ellen az a gyanu merült fel, hogy a verekedés közben ők is hozzájárultak Sandu halálához.

— Akinek a szívműködése rendetlen, úgy szintén az, akinek a vérnyomása emelkedésének tünetei mutatkoznak, úgy érhet el öröklődés nélkül megfelelő könnyű székelést, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik.

Betörőt fogott a brassói rendőrség

Brassó, július 20.

Az elmúlt éjszaka Tóth József Plevna-utca 15 szám alatti lakásába állkulus segítségével be akart hatolni Zsombori Gáspár udvarhelyi származású Betörő. A Zsombori tervét észrevették a rendőrség arrafelé elhaladó emberei és nyomban letartóztatták.

A rendőrség részéről a Zsombori személye körül felmerülő ügyeket Paulmann komisár és Wagner detektív vizsgálta ki. Megállapították, hogy Zsombori többszörösen büntetett előéletű s Brassóban — a fogházból való szabadulása után — rengeteg betöréses lopást követett el. Működésének állandó területe volt a Vidin-utca 4 szám alatti lakás, ahol Davidch Emiltől, Kertenkuber Sámuelről, Holzinger Mátétól, Schmidt Mátétól, Holzinger Andrástól és Holzinger Jánostól lopott el nagyértéket kivevő ruhanevet, élelmiszert és készpénzt.

A károsultakat is kihallagatta a rendőrség s Zsomborira nézve mindannyian terhelő vallomást tettek. A kihallgatások befejezése után a betörőt átkísérték az ügyészségre.

VILÁGPOLITIKA

Hitler és a német paraszt

Hitlerék, amikor uralomra léptek, tényleg az utolsó órában érkeztek. A főellenenség a kommunizmus volt, amely ép azért jelentett nagy veszélyt, mert nemcsak a német ipari munkásság többségének politikai vonalát képviselte, hanem egyre nagyobb arányban terjeszkedett a parasztság soraiban is. A bajor forradalmat le lehetett verni Bajorország parasztjaival, de kétséges volt, hogy az 1931-es helyzetben egy esetleges porosz forradalmat el lehet-e fojtani a porosz parasztokkal? Az utolsó szabad választások eredményei ugyanis veszedelmesen arra mutattak, hogy a német ipari munkásság legelőretoltabb politikai koncepciója mennyire talajt talált Észak-Németország kis- és szegényparaszt rétegeiben.

Hitlernek tehát az uralom átvételekor, a kommunistapárt földbefojtása után, „négyéves tervében” elsősorban a megfertőzött parasztság kifejezésre jutott ösztöneinek „paralizálására” kellett törekednie. A városok és iparvidékek rendbentartásához elegendőnek bizonyult a katonaság, a birodalmi véderő, a roham- és SS-csapatok, valamint a rendőrség.

A parasztsághoz más módszerekkel kellett közelednie. A propaganda ebben az esetben nem volt elég, „négyéves tervében” tehát mindenneke előtt a következő mákonyt találta fel Hitler az első programjában: A parasztság megmentése az egész nemzeti élelmezés, a német nemzeti életalap fenntartása érdekében.

A jelszó pedig ennek a programnak a jegyében ez volt: „Németország parasztsága marad, vagy elpusztul”.

Az ígéretek özőnének pillanatnyi szerepe a szemek elhályogosítása, a szociális szükségletek fájdalmas hiányának leplezése és a barna parancsuralom lényegéről való figyelemelterelés volt. Az ígéretek között azonban mindenneke előtt és első helyen földosztást, a kamatrabzsolgás alóli felszabadulást és a falusi tartozások moratóriumát hirdette a Führer. Göbbelsék fennhatósága alatt pedig megindult a falukultusz feltámasztása, piederstálra került a német parasztságnak, a német falunak — a földbirtokosok és középbirtokosok, minden mezőgazdasági civilizációja ellenére is — az a lelki-kulturája, amely a Münzer Tamások leveretése idejének fokán maradt meg. Az ígéretek mellett ezt a hübériségből megmaradt lelket vetítették szembe a Hitlerék előtt talajra talált politikai eszmékkel. A város megtelt tehát falumádattal. Falun ünnepi játékokat rendeztek. És a nép testvéresült. A testvéresülés mákonya azonban menten vesztett erejéből, mihelyt a kormány kétszáz ezer ipari munkanélkülit küldött a parasztság nyakára, hogy azok mint kisegítő, vegyenek részt a mezőgazdasági munkában és az állam pénze helyett — melyet a milícia esz meg — inkább a parasztságot amugyis vékony kenyérrel egyék. A kétszáz ezer nincstelen nem a nagy német család egységesítéséhez, hanem a megélvő osztályellentétek kiélezéséhez járult hozzá. És a paraszt most már nemcsak a várossal szemben helyezkedett an-gardba, hanem a kormányval is.

Hitler kísérletei folyamán tehát kiderült, hogy a „kiegyenlítés” nem is olyan egyszerű valami, hogy egy állszakállas bolsevizmus játékát nem lehet olyan egyszerűen folytatni, mert engedményeket csak egy oldal felé lehet tenni: a jobboldal felé. Ami pedig a baloldal felé történik, az a nép orrának penetráns és épp ellentétes eredményeket hív ki, mint amilyeneket céloz.

A földosztásból nem lett semmi. Ezzel szemben a junkerek befolyása mellett a monopoltóke német diktátorai vették kezükbe az irányítást és Kelet-Poroszországban, ahol a legnagyobb reményekkel várják az elszédült parasztságot a hitleri ige beteljesedését, 1933 őszén három millió márkát szubvenciót oszt szét a kormány — de a nagyiparnak és az agráriusoknak. A kamatrabzsolgás megszűntetés helyett pedig egyre gyakrabban esik szó a junkerek ama követeléséről, amely a szabad végrehajtás engedélyezését kéri az államtól és ráadásul emelkednek a kamatok. Ami pedig a moratóriumot illeti, annak utolsó terminusai még le sem jártak s az állam végrehajtói máris nyakukba vették az országot.

A paraszt tehát rájött, hogy itt csak mókáztak vele, hogy egyszerűen becsapták: és amikor június harmincadika

Árvizek pusztításának mindenfelé

43 halottja és 50 ezer hajléktalan áldozata van a lengyelországi árvizkatasztrófának

Csehszlovákiában és Jugoszláviában is kiáradtak a folyók

Komoly árvizveszedelem fenyeget Erdély több vidékén is

Varsó, július 20.
Lengyelországban hatalmas árvizkatasztrófa pusztít, amelynek

méretei óráról-órára fokozódnak.

Az ország egy részében állandóan zuhog az eső és a vízárakat észak felé egyre emelkedik. Attól tartanak, hogy Varsó elővárosai, amelyek a Visztulával egy szinten fekszenek, ugyancsak víz alá kerülnek.

Seybnoh és Sucha városokat az árviz elöntötte. Drohobitz környékén az áradat az egész petróleumvidéket elárasztotta. A krakkói vajdaságban eddig 40 ezer embert tett hajléktalanná az árviz, míg lengyel Sziléziában 10 ezer

ember lakóhelyét pusztította el.

Az árvizkatasztrófa olyan váratlanul zúdult egyes vidékekre, hogy a lakosságnak ideje sem volt menekülni.

Ujzandeeben 26. Plezanyban 14, Moravitzban 3 halálos áldozata van az árviznek.

Bizonyos, hogy a halálos áldozatok száma jóval magasabb, de a többi vidékekről, ahol az árviz pusztít, még nem érkeztek be jelentések.

Legutolsó jelentések szerint az esőzés szünetben van s így remélik, hogy nem fenyeget további árvizveszedelem. Lemberg és Tarnopol között sikerült ismét helyreállítani a vasuti közlekedést.

Az árvizsújtotta vidék lakosai között 200 ezer zloty segélyt osztottak ki.

Árviz pusztít Szlovénzkóban és Jugoszláviában is

Pozsony, július 20.

A megyéből érkező jelentések szerint az esőzés a Vág felsőfolyásánál nagy áradást okoztak. A lakosság egyes vágmenti községekből kénytelen volt elmenekülni. A kormány minden intézkedést megtett, hogy az árviz további pusztításainak elejét vegye.

Belgrádi jelentések nagyjábólányu jugoszláviai áradásokról számolnak be, de közelebbi részletek hiányoznak az árviz méreteiről.

Felhőszakadás és árviz Szebenmegyében

Szerdán délután és este Szebenmegyében nagyerejű felhőszakadás pusztított.

Szebenben az alacsonyabban fekvő házak teljesen víz alá kerültek, míg a magasabban fekvő házaknak a pincéit borította el az árviz.

A város tűzoltósága egész nap a víz alá került házak megmentésén dolgozott.

A megyében megáradtak a patakok. Egyes falvakban igen sok ház összeomlott. Kisludas községben az árviz elragadt egy parasztszönyt. Az országoti

összeköttetés több helyen megszakadt.

Resica komoly veszedelemben

Temesvár, július 20.

A krassósörényi hegyek közötti esőzések fenyegető arányokban dagasztották meg a hegyi patakokat. A Resicán keresztül folyó Berzava is megdagadt és komoly árvizveszedelemmel fenyegeti az iparvároskát. A Berzava vízállása helyenként négy méter. Az árviz, mely a város külső részeit már részben ellepte,

fenyegetően közeledik az Alváros felől, amely már víz alatt áll,

a város központja felé. Amennyiben a víz eléri az U. G. I. R. vasművek kazán- és gépházait, felmérhetetlennek ígérkezik a kár. A bányatársaság kára már mostanáig is jelentős, mert

a fátalepeken a faraktárakat is elérte már a sebesen terjedő víz. A lakosságot pánik félelem fogta el. A környék lakossága minden erejét megfeszítve dolgozik a veszedelem ellensúlyozásán.

Perrel támadták meg a nagyszebeni gr. keleti érsekségnek hagyományozott tízmilliós örökséget

A hagyományozó kizárta az örökségből gondnokság alá helyezten unokafugát

Déva, július 20.

A dévai törvényszék elnapolás után érdekes hagyatéki ügyben tűzött ki újabb tárgyalást október 26-ra. A pert Macaria Nicolai, a Szászváros melletti Vinerea-községi lakos indította meg, a gondnoksága alá helyezett Pacurar Anna nevében. Alperesként az ügyben a nagyszebeni görög keleti érsekség szerepel, továbbá a szászvárosi román nemzeti kaszinó és ötven olyan egyén, akik kisebb örökségeket kaptak egy tízmilliós hagyományból.

A kereset szerint, még 1927-ben történt, hogy dr. Mihai Joan gazdag szászvárosi földbirtokos meghalt és — mai becslés szerint — több mint 10 millió lejnyi örök

séget hagyományozott a nagyszebeni görög keleti érsekségre és a szászvárosi román nemzeti kaszinóra, valamint közel ötven rokonnak és ismerősnek kisebb öröksérek formájában.

Az örökségről két végrendelet intézkedett, helyesebben egy végrendelet és a későbbi záradék.

Az első végrendeletben mint egyik főörökös szerepelt Pacurar Anna, aki unokahuga volt az elhunynak. Ezt a hagyományozást a végrendelet záradéka, a mely közvetlenül a hagyományozó elhunytá előtt kelt, megsemmisítette és Pacurar Annát kizárta az öröksök sorából, mégpedig minden indoklás nélkül, de azzal, hogy az ő részéből Vinerea köz-

ségben az érsekség és a román kaszinó létesítsen egy mintagazdaságot.

A végrendelet felbontása után megtörtént az örökség felosztása és azóta eltelt hét esztendő. Most aztán az örökségből kizárt és időközben gondnokság alá helyezett Pacurar Anna — illetve ennek nevében Macare gondnok, megtámadta a törvényszéknél a végrendeleti záradékot és az örökség felosztását, azzal az indoklással, hogy az örökösöknek nem volt joga kizárni az örökségből unokahugát.

Hírek szerint a per tárgyalásán sok érdekes részlet fog napvilágra kerülni a hagyatékmal kapcsolatban s így Hunyadmegyében érdeklődéssel tekintenek a per kimenetelére elé.

Szende Pál csüörökön hamvasztják el Bukarestben

Bukarest, július 20.

Szende Pál, a Károlyi-kormány volt pénzügyminiszterének holttestét Bukarestbe szállították. Szende Pál, aki tragikus hirtelenséggel hunyt el Szinérváralján, halála előtt, utolsó kívánságaként kérte, hogy holttestét hamvasztják el. Az utolsó aktus ma történik meg Bukarestben, a Cenusza (Hamu) halotthamvasztóban.

után falujába bevetődik egy S. A. uniformis legény, megcsufolja, megköpi és kiűzi falujából. Ezt maga a Völkischer Beobachter is igazolja azokkal a hireivel, melyek különböző poroszországi parasztlehetőztatásokról beszélnek és a letartóztatások okairól: az S. A. és a nemzetiszocializmus nyílt gyalázása.

Az S. A. leszerelése a barnauralom politikai csődjét igazolta, de mivel egy politikai csődnek mindenkor gazdasági csőd képezi az alapját, azt sem lehetett sokáig elleplezni, hogy az autarkiaival a német gazdasági onánia a nemzet életéről tanuskodó idegszálak felmorzsolódásához vezetett.

Kiadták tehát az első rendeletet a nemzet ellátásának biztosítására: gabonabeszolgáltatás. Ebből pedig az következik, hogy az ország gazdasági életében már olyan súlyos vérkeringési zavarok jelentkeznek, amelyek a népnek a min-

dennapi kenyérrel való ellátását is veszélyeztetik.

Csakhogy... Csakhogy... ez a rendeltsorozat kételi: Az egyik éle ellen a nagybirtokos junkerek fognak védekezni azzal, hogy nagyobb hatalmat követelnek parasztjaik felett és ez csak még élesebbre feni a penge másik élét, amely az amugyis kiábrándult és elleneséges szemekkel néző középparasztság, kisparasztság és mezőgazdasági proletáriátus torkára tétetett.

Ha Hitler ezt kikerülhetné, bizonyosan kikerülne. De itt most már nem babra megy a játék. Vagy tartja magát, vagy nem. És ha igen, akkor minden lépéssel, amit előre tesz, szűkebbre zárja maga körül azt a gyűrűt, amelyet a történelem valahol a torka körül helyezett el. Hitler számításainak ábecéje szerint is, nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a játék itt elveszett. Mert a történelem folyamán mindenkor földért folytatott

harcok döntöttek. A görögök Kleomene, a rómaiak Gracchusa, az egyházatyák első Kelemtől és aranyzáru Szent Jánostól a földközösségről beszélnek és ezek mögött nem marad el a 18. század Bossuetje. A 16. század az angol és francia parasztlázadások ideje, 1437 a kápolnai parasztleverés dátuma, 1514 Dózsa Györgyé, míg 1524—25-ben a reformáció háttéréből kinőnek a német parasztlázadások, hogy leveretésük árán is, de az új Európa Németországának adjanak formát.

Legvégül pedig nem felejtethetjük el, hogy századunk nagyrészen nemcsak a háborúk, hanem a lázadások ideje is és ezek a lázadások keresztszűkületben parasztlázadások és nem utolsó céljuk a történelmi parasztság kérdéseinek megoldása.

Hitler pedig a történelem malmára hajtja a vizet.

FLOREAL arckrém a legkételetesebb arc- és bőrápolószer.

No. 1. Nappali használatra, puder alá

No. 2. Éjjeli használatra: szeplő, pattanás és májfoltok ellen.

1 téglát ára 40 lej. — Vezérképviselő: Drogueria „Centrala”, Oradea.

Székelyhíd lakossága, mint „anyag” két század csendőrgyakorlati kiképzéséhez

Nagyvárad, július 20.

Székelyhíd lakosságát napok óta egyre-másra érik a legkételetesebb meglepetések. A meglepetéseket az ott gyakorlatozó két század csendőrtiszt készíti elő egyre leleményesebb formákban. Az elméleti kiképzés után gyakorlatilag tanulják meg az altisztek a kihágásokról szóló jegyzőkönyvek felvételét. Ezen a címen a két század csendőrboltot, udvarokat, magánházakat vizsgálják át nyakra-főre. Belekötnek mindenbe és buzgón

veszik fel a jegyzőkönyveket. A katonák „csucsteljesítménye” az, hogy az egész napon át zaklatott és idegesített lakosságra 16-án éjszaka házkutatási gyakorlat címén törtek rá. Mintegy harminc házat éjjeli három és négy óra között a legtüzetesebben felforgattak és azután jegyzőkönyvekkel felszerelten két csomag játékkártya zsákmánnyal elvonultak.

Székelyhíd riadtan várja már ennek a furcsa gyakorlati kiképzésnek a végét.

FLIT
megöli a legyet,
mielőtt a légy
ölje meg Önt!

**FLIT KELL
ÖNNEK
ÉS NEM UTÁNZAT.**

A Kaplonyi Károlyi-sirboltban, ahol ezüstkoporsó és aranyhamveder hirdeti a földi javak mulandóságát

Brónzkoporsóban fekszik Károlyi Sándor, a majthényi kuruc-generális.

Miért temetkeznek Kaplonyban a nagykárolyi grófok

Évente 140 misét mondanak a halott Károlyiak lelkiüdvéért

Nagykároly, július 20.

Kaplonyban vagyunk. Egy óráig tartott Nagykárolyból ide az út. A káprázatos, hatalmat és jólétet, dicsőséget és nagyságot szimbolizáló Károlyi-kastélytól egy órányi járásra van az ősi családi kriptá, ahol megszűnik a földi pálya minden öröme és hivatkozó gazdagsága és csak a hatalmas bronz-koporsók mesélnek a hajdani nagy nevről, akik kis-királyokként éltek ezen a vidéken s egy-egy kovácsolták a legendás vagyont, mely most szilánkokká szakadt szét a történelem irtóztatos pörölycsapása alatt.

Amerre megyünk, amerre a szem ellát: Károlyi-birtok volt ez mind. Ide kéklik a majthényi sík is, ahol alááldozott a kurucok csillaga s a történelemnek Bécsből dirigált hullámai a Károlyiak nevét és dicsőségét vitték szerte az országra. S ahogy nőtt a Károlyiak hatalma és ragyogóbbá vált a családi címer, úgy fakultak a rongyos kuruc-dolmányok és tüntek el a Szűzmáriás zászlók...

Hej, Károlyi Sándor!...

A majthényi kuruc-generális most itt alussza örök álmát a franciskánus kolostor kriptájában. Mélyen alszanak a Károlyiak, de mintha a kolostorból is kihalt volna minden élet. Félóráig kell csendet várni, amíg megnyílik a nehéz tölgyfaajtó és kinéz Ferenc barát, a páter guardian. Aztán veszi a kulcsokat és megindulunk utána a lépcsőre, mely a kriptába vezet.

KAPLYON VEZÉR IVADEKAI

Hüvös légáramlat csap meg: itt vagyunk a templom alatt, a Károlyiak sirboltjában. Lila fény szűrődik be az ablakokon, alig tudjuk kibetűzni a latin felírási emléktáblát, mely tudtára adja a templom és a kriptá látogatóinak, hogy a kaplonyi római katolikus templomot

1080-ban emelték Isten dicsőségére, akkor, amikor az alföldön és Pannoniában javában folytak a pogányüldözések. 1737-ben Károlyi Sándor újjáépíttette, 1834-ben földrendés pusztította el, majd a Károlyi-család jóvoltából ismét felépíttették, hogy a jövő nemzedékeknek hirdesse a Károlyiak áldozatkészségét és Isten előtt való alázatosságát.

Kaplony egyébként Kaplyon vezértől kapta nevét, aki 1200 körül nagy szerepet játszott a királyi udvarban. A Károlyiak tőle származtatják le családfájukat és ez a magyarázata annak, hogy ide, Kaplonyba helyezték sirboltjukat és nem Nagykárolyba, holott a császár annak idején a nagykárolyi grófságot és előne-

vet adományozta nekik.

A kriptát T alapon építették. Hosszabbik hajójában három koporsó áll egymás végébe helyezve. Legelső a Károlyi Sándoré, pazar domborművekkel ellátott bronz-koporsó, mely kő-talpon áll és négy sarkát pufók angyalok tartják. A páter guardian a földelen motorkál majd megemeli egy rézlapot: Károlyi Sándor email-képe látszik alatta és a latin nyelvű halálórási okmány.

Márványtalpu ezüst ágyban alussza örök álmát a multszázad leggazdagabb főura

Sorban utána Károlyi István gróf bronzkoporsója következik: a mult századbeli ötvösművészet remeke. István gróf a szabadságharc alatt Pestmegye főispánja volt, saját költségén huszárezredet állított fel és Klapka seregében harcolt a nemzeti fölkelés leveréséig.

Legvégén, közvetlenül az oltár mellett Károlyi György gróf koporsóját találjuk,

melyet márványtalpazatra építettek tiszta színezüstről. A sima ezüstlapok a mult század 50-es éve leggazdagabb magyar főúrnak hamvait zárják magukba, aki a kiegyezés után koronaórá, majd királyi főudvarmesteri méltóságot kapott.

A szabadságharc előtt Széchenyi Istvánhoz meleg barátság fűzte: együtt szolgáltak a Hessenburg-Honiburg huszárok-nál. Az Akadémia alapításakor 40 ezer forint alapítványával egyike lett a törzsalapítóknak.

KÉT NŐI SZIV ÖRKÖDIK A FIÚ ÉS A HITVES KOPORSÓJA FELETT...

A kriptá rövidebb hajójában Antal és József grófok koporsói vannak elhelyezve. Károlyi Antal, aki 1732 és 1791 között élt, Harruckern Jozefa bárónővel kötött házassága révén a családi vagyont a csongrádi és békési reppant birtokokkal növeli meg. Aranygyapjas vitéz.

Koporsójára, ezüst hamvederben, felesége szívet helyezték, akihez életében legendás híru szerelem fűzte.

Károlyi József bronzkoporsóján édesanyja aranykehelybe zárt szíve hirdeti az elválaszthatatlan siron tul is tartó kapcsolatokat, melyek a fiut anyjához kötötték.

A kép tábornoki diszruhában ábrázolja a család tulajdonképpeni megalapítóját, aki 1743-ban mint gróf és főhadvezér-helyettes végzi életét. Előbb belső titkos tanácsossá nevezik ki és a császári kegy, halálból a szatmári békekötésért, roppant birtokokat adományoz neki, melyekre Károlyi Sándor németországi földműveseket telepít.

Kaplony ma is egyike a legvirágzóbb sváb községeknek.

Közvetlenül a fal mellett régi koporsó áll, mely egyik kevésbé híres Károlyi porhüvelyét őrzi. Oldalát zománcfestésű allegorikus képek díszítik, azt ábrázolják: hogyan diadalmaskodik a halál az élet felett.

Legutoljára Károlyi Gyulánét temették ide 1928-ban, akinek fia: Károlyi József, jelenleg Ottó főudvarmestere.

Az élet ponyvaregénye

Megölte szeretőjét, a szeretője gyermekét és a meggyilkoltak husát kimérte egy mészárosmester

Kaposvár, július 20.

A legmerészebb ponyvaregényirő fantáziáját is fölülmuló büntény játszódott le a Kaposvár melletti Somogyhárságy községben.

A somogyhárságyi csendőrség évek óta azzal gyanúsította Fátth József kocsmáros és mészárosmestert, hogy megölte a szeretőjét, Horváth Katalint. A vizsgálat nem járt konkrét eredménnyel. De a csendőrség az ujabban felmerült gyanúok alapján letartóztatta Fátth Józsefet.

A csendőrség keresztkérdései alatt aztán Fátth megtört és elmondotta, hogy 1928-ban ismerkedett meg Horváth Katalinnal. Annak ellenére, hogy nős ember, viszonyt kezdett a lánnyal. A viszonynak rövidesen következményei mutatkoztak és

1929 karácsonján Horváth Katalinnak gyermeke született.

A viszonyuk tovább tartott és a gyermeket a leány nevelte egész 1931-ig. Ekkor panaszkodott, hogy nyűg a gyermek és szeretne valahogy megszabadulni tő-

le. Átmélt Antalszállásra és mikor visszajött, elmondotta, hogy Antalszálláson Berger László földbir-tokos disznócsordája közé dobta a gyermeket és a disznók felfalták.

Horváth Katalin vallomása annyira dühbehozta, hogy megfojtotta és éjszaka a holttestét szétvagdalta. A holttest egyrészt ő is a disznók elé dobta a többi pedig kifőzte szappannak.

A csendőrség Fátth vallomása után tovább folytatta a nyomozást és arra a megdöbbentő eredményre jutott, hogy Fátth a megölt Horváth Katalin husát kolbásznak dolgozta fel és eladta.

Megállapították, hogy a gyilkosság idején Horváth kint volt a környékbeli falvakban és olcsó áron árusított ki kolbászt, amit a meggyilkolt leány testrészeiből dolgozott fel.

A csendőrség tovább folytatja Fátth József vallatását, mert az a gyanúja, hogy nemcsak Horváth Katalint, de a gyermeket is ő ölte meg és a gyermek husát is kiárusította mészárszékeben.

KRISZTUS-SZOBOR HÓFEHÉR KARARAI MÁRVÁNYBÓL

Még 13 fülke áll a Károlyiak rendelkezésére.

Az oltár mögött páratlan szépségű szoborra hull a kis ablakokon beszivárgó lila fény. Krisztust ábrázolja a kereszt-fán. Péter Barzanti faragta Firenzében, hófehér kararai márványból.

Ferenc barát áhitattal néz rá és nagyot sóhaj.

Nehéz az élet, kevés jövedelmükből alig tudják a kolostort és a templomot fenntartani.

Megszűnt a nagy Károlyi-birtok, a kastélyban tisztítk étkedést nyitottak s a megmaradt uradalom alig juttat valami a kaplonyi egyháznak.

Még szerencse, hogy halotti miséket kell tartani. Évente 140-et a Károlyiak lelkiüdvéért, ami 40 ezer lej biztos jövedelmet jelent.

Egyösszegeben kapják és nem minden miséért külön-külön.

Erre a pénzre biztosan lehet számítani. De a többire, ami az államtól és más cimeken járna nekik...

Szomorúan csóválja fejét, kezében megcsörrennek a kulcsok és megindul a kijárat felé...

Kakassy Endre

— Meghülésnél, náthaláznál, torokgyulladásnál, mandulalobnál, fülkatarrusnál, valamint idegfájdalmaknál és szagatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz nagyon jót tesz, mert a gyomor-bélcsatornát alaposan kitisztítja és dezinficiálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, kellemes és megbízható s ezért használata járványok idején is igen célszerűnek bizonyul.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő után szoktak fizetni és előfizetésük elsőjén lejár, a mai napon postautóval küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautóval felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folyóiratilagos küldésében megszakítás álljon elő.

Miért nincs a tanítók tanfolyama Székelyudvarhelyen?

Székelyudvarhely, július 20.

Az a felfogás, mely a maximumot követeli, de a minimummal is adós marad, újabb tanfolyamra kényszeríti a tanítókat. Nem akarunk belekontárkodni pedagógiai kérdésekbe, de az érzékelhető és az érzékfeletti dolgok megítélésében, a pedagógia minden erőfeszítése ellenére van annyira jártasságunk, hogy feltegyünk a kérdést: vajon egy ilyen tanfolyamnak — melynek megrendezésében a tudásszomj mint döntő ok legalább is vitatható — a résztvevőkre eső szellemi nyereség felér-e azzal, amit a tanító ráfizet anyagiakban s ezzel nyugtalanságban, töprengésben, kamatozásban, egyszerűen mindabban, amibe egy ilyen tanfolyam egyéni megrendezése kerül?

Tanulni, tudásunkat kibővíteni, felkészültségünket fejleszteni kötelességünk és ez bizonyos körülmények közt határozottan gyönyörteljes is lehet. De kétkedniünk kell abban, hogy az a tanító — legyen többségi vagy kisebbségi — aki a tanfolyamra való elindulásakor, otthon, a négyhetes tanfolyás tartására, szerény de népes családja részére, lakásra, kenyérre, vízre, esetleg husra és más effélére a pedagógia körébe nem vágó hiábavalóságokra mindössze napi 3.12—4.67 lej tud biztosítani — hogy az a tanító, a kurzusok sikerének feltételeként, el tudja vonni gondolatait, illetve tudja-e függetleníteni magát a maximálisan napi 4 lej 67 bani szomorú tényétől annyira, hogy kizárólag a tanulás nagy és magas szintű eszméje szolgálatában, minél több elvonatkozva csünghesse az előadó ur duzzadó szellemi emlíőn?

Ebben legalábbis kétkedünk.

A szellemi táplálék felszívódásához is diszpozíció kell. Pláne, ha azok olyan nehezen emészthetők, mint — teszem azt — Rousseau tanai és akkor, mikor a hallgatót az a tudat fojtogatja, hogy az otthonmaradottak nyomrainak e pillanatban már talán semmi dolguk az emésztés másik prózáibb, mindennapi formájával.

Ezeket azonban csak melleleg, most arról lesz szó, hogy ha már muszáj, legalább az efféle tanfolyamoknak is van valami jó oldaluk. Nem szellemileg, hanem közgazdaságilag. És pedig az, hogy egy-egy városban ilyenkor összegyűl hat-száz, hétszáz sőt ezer ember is. Mármost csak ötszáz hallgatót véve alapul, négyhetes időtartamot és átlag kétfélszáz lejt fejenként, így is egy ilyen kurzus az illető városnak jelent 1.000.000 azaz egymillió lejt, azért, hogy ötszáz ember abban a helyiségben csüng az előadó urak — immár említett — duzzadó szellemi emlíőn.

Feltesleges hangoztatnunk, hogy mi az, mikor egymillió rázaporzik egy város már-már reménytelenül kiszikkadt gazdasági talajára. Egymillió, mely szétszórva a városban és a vidéken kenyérért, tejért, zöldségért, húsert dobányra, puhterre, ruhára, mozira, borra, sörre, fagyalra, borra, mosásra, takarításra, szegényekre és még szegényebbre.

Ez egy olyan verátómlesztés féle, mely hónapokra feléleszti az illető helység haldokló iparát és kereskedelmét.

Ötszáz idegen négy hétre — csoda. Ötszáz idegen négy mozgószótár diplomáciát, külföldi propaganda-irodát tartanak fent, világrekordokat javítanak, új egyenruhákat tervezetnek a rendőrségnek, szabadtéri színpadot építenek,

hegyeket emelnek és völgyeket tömnek be.

Ötszáz ember négy hétre — talán nincs is.

Sőt egyáltalán nincs, de lehetett volna. Ötszáz. Több, legalább hétszázötven.

Mert a legutóbbi napokig úgy volt, hogy három vármegye tanítószága, mely kitesz legkevesebb hétszázötven embert, Székelyudvarhelyen tartja négyhetes tanfolyamát.

Most a kurzus helyét, eddig ismeretlen okokból áthelyezték I. Ducára, azaz Székelykeresztúrra. Távol áll tőlünk, hogy ezt a szerencsét elirigyeljük a testvér-városkától, bizonyára arra is ráfér.

De akkor, mikor Székelyudvarhely központibb fekvése is azt diktálja, mikor bizonyára az elszállásolási lehetőségek vannak legalábbis olyanok, mint Keresztúron, mikor közelebb fekszünk Csik-

hoz, mikor minden lehetőség megvan ennyi ember ellátására, mikor az első tervek szerint is Székelyudvarhely volt kiemelve a tanfolyam helyéül, akkor méltán zudul fel Székelyudvarhely város iparos- és kereskedőtársadalma és joggal követel magyarázatot ezért a meilözésért.

Hogy gyorsabb és könnyebb legyen a válasz mindjárt fel is tesszük a kérdéseket.

Kitől vagy kiktől függött a tanfolyam helyének megválasztása?

Milyen szempontok voltak irányadók a helység megválasztásában?

Miért nem felelt meg Székelyudvarhely a tanfolyam színhelyéül?

Ezekre a kérdésekre vár türelmetlenül választ Székelyudvarhely. Akkor, amikor már nem is pénzről van szó, hanem — életről.

(t. s.)

ABLAK

E lap hasábjain többször szó esett az állatvédelmi dívatról, mely világszerte hódít. Az állatokat szigorú büntetések terhe alatt nem szabad kinézni, a madarakat és vadakat gondosan etetni kell és így tovább. Szerető szívre valló gyengéd intézkedések, amelyek azonban az emberekkel szemben hiányzanak. Nos, örövendezhetünk, mert kezd fordulni a kocka. Amerikából rendkívüli per hire érkezik. Ha nem komoly amerikai hírforrásokból származnék, nem is hinnék el. A Newyork állambeli McGraw városban szabályszerű tárgyalás zajlott le, ahol négy kutya szerepelt vádlottként. Jack, Sport, Curlew és Pál nevezetű négy lábúak súlyosan összeharapdaltak egy gyermeket. Az ügyész halálukat kívánta, gazdájuk ügyvédet fogdott és mindent megtett védelmükre. A tárgyalás iránt óriási volt az érdeklődés, a kutya-per még az amerikai furcsaságok világában is páratlan csémege volt. A bírósághoz számos levél érkezett a kutyák mellett és ellen. A bíró az ítélethirdetésekor nagy beszédet mondott, megdicsérve az összes kötelességű négy lábúakat, akik őrzik a házat, a nyájat, vagy felhajtják a padat. De — folytatta — az ilyenekkel, akik emberéltre törnek, végeznünk kell. — Azzal kihirdette a halálos ítéletet, amelyet a napokban végre is hajtottak. Ime, az állatoknak se szabad minden: kezdődik az emberek védelme az állatok ellen. Most már azt várjuk, hogy az állatok érdekében oly buzgón propagált védelmet, gyengédséget, ellátást, gyakorolni kezdjék az emberek millióival szemben is. Várjuk továbbá a bírói ítéletet mindazon két lábúak ellen is, akik gyűlölködnek és „emberéltre törnek”.

Malek — csödbe ment!

Buster Keaton, a híres amerikai filmszínész, akit az egész világon Malek néven ismernek, most éli át a legtragikusabb szerepet: filmvállalata csödbe ment! Ez a súlyos üzleti csapás éppúgy nem látszik meg Malek merev pléhfőjében, amely egy régi idegbénulás miatt sem örülni, sem szomorkodni nem tud, mint groteszk szerepeinek sokfajta indulathulimzása. De biztos, hogy nagyon sajnálva arcot vágta a hitelezők — a Malek balekjei — amikor megtudták, hogy a 60 ezer angol fontot kilevő passzívákra mindössze 2400 font a fedezet!

— **Magasludasi hírek.** Tudósítónk jelenti: Az állomás főnökét szolgálata közben rablók támadták meg. A tisztviselő nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem egy kezéig a kádó vívókarddal megfutamította a tolvajokat. — Nagy Kálmán református igazgató-tanító, aki terményeit a hetipiacon eladta, hazaérve, egy százelejn hirt aprópénztekercsben csupa százelejt talált, 5 ezer lej értékben. Nagy Kálmán visszavitte az ötezer lejt a kereskedőnek, aki hálálkodva köszöntö meg az igazgató-tanítót, aki világhon ritkaságszámba menő becsületességét. — A járási állatorvos a sertésvész miatt hat hétre lezárta a sertéspiacot. A zárlat a közönségnek nagy károsodást jelent.

— **Öt év után elszölte magát a gyilkos asszony.** Tordáról jelenti tudósítónk: Még 1929 őszén történt, hogy egy Duca Luca nevű rödi gazdálkodó büntény áldozata lett. Annakidején az áldozat hulláját a kolozsvári országtutól Röd községre vezető megyei út árkaiban találták meg s a nyomozó közegeknek 4 éven keresztül sem sikerült a büntény tettesét kinyomozni. Most, négy év után a véletlen folytán került kézre a tettes öv. Sipos Augusztinné szül. Pod Ana ugyan-

csak rödi lakos személyében. Az ügygát, az áldozattal kapcsolatosan történt mikor a közelmúltba nevezett egy ismerősének beszélgetés közben elszölte magát, az áldozattal kapcsolatosan történt esetéről. Az illető gyanút fogott és erről az illetékes hatóságoknak jelentést tett s ennek következtében újból megindult a vizsgálat, melynek folyamán öv. Sipos Augusztinné letartóztatott. Kihallgatása során töredelmes vallomást tett, mely szerint 1929 őszén a rödi megyei uton hazafelé menet összetalálkozott Duca Luca falubeli gazdálkodóval, aki — állítása szerint — rajta erőszakot akart volna követni s a dulakodás hevében az áldozat nyakában levő tarisznya szíját annyira megszorította, hogy megfulladt. Teitől annyira megrémült, hogy az áldozat holttestét otthagya, elmenekült. A gyilkos asszonyt letartóztatták.

— **Rikkancsháború Temesvárt.** Temesvárról jelenti tudósítónk: Temesvár város vezetősége és a napilapok között kitért a rikkancsháború. A város vezetősége ugyanis rendeletet adott ki, amelyben a rikkancsoknak erőlyesen megtiltja, hogy a Belváros területén hangosan kiabálva ajánlják portékájukat. A tulbuzgó rendőrség ezt a Belvárosra szóló rendeletet a külvárosokban is erőlyesen érvényesíti, amiből a napilapok és a rikkancsok meglehetősen súlyos kára következik. A temesvári napilapok a város vezetőségénél közbenjárásra készülnek, hogy legalább a külvárosi rendőrök tulbuzgóságát letörjék.

— **Tordamegyei hírek.** Tudósítónk jelenti: Dejan Miklós tordai üveggyári asztalos-mestert a napokban a gyár asztalosműhelyében munkaközben súlyos szerencsétlenség érte. Nevezett a gyalogépen dolgozott, miközben vigyázatlanságból a gyalogép elkapta a balkarját. Súlyos sérülésekkel a kórházba kellett szállítani. — **Filip Valér** volt városi fő-

mérnököt a Munkügyi Minisztérium Inspeccia Drumurilor július 15-től Tordamegye főmérnökévé nevezte ki, míg elődjét Kolozsvárra helyezte át. — Kellemetlen utikalandban volt része Kovács Sándor szindi gazdálkodónak a napokban. Hétfőn este valamilyen ügye elintézéséért Tordára indult. Az uton hirtelen ismeretlen egyének támadták meg s firkosbotokkal agyba-főbe verték. A súlyos ütlegek fejét több helyen behasították s néhány oldalbordáját is betörték. Vértbefeje, eszméletlen állapotban találtak rá az uton s beszállították a kórházba. Állapota súlyos. Fogalma sincs arról, hogy miért és kik verték meg. A hatóságok megindították a nyomozást.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, akik szeretett jó férjem temetésén résztvettek, virágot helyeztek, vagy más uton fejezték ki részvétüket, osztozva fájdalomunkon, valamint a Vasutasok Egyesületének testületi megjelölésükért ezuton mond hálás köszönetet öv. Vaszbács Györgyné.

Időjárásjelentés. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint állandó északi légáramlás változó felhőzettel. A gyakori esőzések és zivatarok ellenére a hőváltozás lényegtelen.

— **Öngyilkos lett, hogy ne kelljen tartásdíjat fizetnie.** Nagysomkútról jelenti: Kelemen Lajos huszonnyolc éves gépkocsivezető, aki dr. Takács Sándor nagysomkúti orvos alkalmazott, tegnap délután revolverrel mellbelőtte magát. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy azért lett öngyilkos, mert egy községbeli leánytól gyereke született és a bíróság hatszáz lej havi tartásdíj fizetésére kötelezte. Miután nem keres annyit, hogy a tartásdíjat kifizethesse, inkább meg akart halni. Az öngyilkos gépkocsivezető órára már tul van az életveszélyen.

— **Az óra ketyeg.** Irta: Valentine Williams. A hajó társalgójában hirtelen Gerry Cloanra terelődik a beszélgetés, akit Londonban halálra ítélték és a kivégzést is rövidesen végrehajjták. A szótlanul figyelő Trevor Dene lelki szemei előtt újra, meg újra megjelenik a szerencsétlen embernek halálos félelemtől vonagló bárgyu arca és riadt szeme, amely mintha segítségért esedekelve fordult volna feléje a törvényeszk folyosóján... És ebben a percben világosan érezte a fiatal detektív, hogy — nem, ez az ember nem követhette el azt a szenális gonosztevére valló gyilkosságot! Már kezdettől fogva sejtette, hogy valami összefüggésnek kell lennie ennek a mostani és a többi, hasonló módon elkövetett ékszerablások között. Ez a belső meggyőződés vízi most át a tengeren, a newyorki banditák világába, ahol a titokzatos Valda gróft, a legbonyolultabb szerkezetű Wertheim-zárak leleményes felnyitóját sejt. Szigorú inkognitóban utazik és mégis, a meglepetések egész sora várja már, alig hogy szárazföldre tette a lábát. A gangsterek kopók módjára szegődnek nyomába s a levegő tele van fojtott izgalommal, halálos rémülettel és a titokzatos éjszakában újra, meg újra feltűnő sötét árnyékokkal. Ott van Nancy is, az ijedtszemű leány, aki oly különös módon tűnt el mellőle a kikötőben, de azután újra meg újra felszínre vetődik a leggyanusabb körülmények között! És a kedves, kicsi Jenny, a bűnök moosarának fehér lápvirága, akinek emléke örökre elkísér. És még egész sora a pompásan megrajzolt alakoknak, akik mellett mind erősebb színekkel emlékedik ki az igazságért harcoló detektívnek, a modern kor hőségének impozáns alakja. Az óra azonban mind sürűbben ketyeg: Gerry Cloan kivégzésének perce közeledik! Vajjon az igazság hőségének sikerül-e, felülemelkedve saját szívének fenyegető örvényein is, idejekorán leleplezni az igazi tettest?... Az ismeretlen izgalmaikkal telt regény a Palladis pengős regényeinek sorában, Zigány Árpád kiváló fordításában jelent meg. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Kapu-utca 56—58. szám alatt, az udvarban.

SZOVÁTA FÜRDŐN

lalogassa a legjobb
ÉTTERMET, az

ISTVÁN.

amelynek elsőrendű regáti és erdélyi konyhája van. Speciális rostonsültek. Menü- és étlap szerint, olcsó árak. Abonomák. Este kitűnő jazz-zenekar és tánc.

Hitler Temesváron

Rikkancs: Németországban kiűtött a forradalom! Hitler kivégeztette Röhmöt! Lutz az új rohamosztag-főparancsnok! Külön kiadása!!!

Minnich nácivezér: A fene essék abba a Lutzéba! Azt hittem, én leszek Röhm utóda!

A rebbe: Csak egymást fűim... ruhig weitermachen!

Egy temesvári férfi: Oh Adolf, mit tettél Röhmrel! Szeretem, hogy brutális, de ennyire! Hogy volt szíved lemezérolni azt a klassz fiút!

Mégeggy temesvári férfi (zokogva): Oda minden öröhmel! Irjátok a sírjára: meghalt, mert szeretett! Oh, Adolf, hogy lehetett ennyire féltékeny!

Egy hang a kávéház mélyén: Kohn ur, nem vesz olcsón márkát?

Hitler-ellenes lap: Ingadozik a Hitler-diktatura!

Steiner, a Capitol építész: Hitler koléga, hát maga is így épít?

Horogkereszt lap: Hitler ismét megmentette Németországot! A zsidó Röhm és áruló fajtársainak kivégzése! A berlini fajtutató intézet kiderítette, hogy Röhm Ádámról-Éváról zsidókkal volt rokonságban! Le az Adolfokkal! Éljen Adolf! Le a pocakos herékkel! Éljen Göring! Nem akarunk zsidó ponemet látni! Éljen Gőb-bels!

Metz Jean moziigazgató: Polgármester ur, most senki se figyel ide... most vétezzék meg a várossal jó áron a Fórum-mozit!

Érettségi biztos: Ez az, csak erélyesen! Ezek az én embereim!

Érettségiző diákok: Tényleg, úgy vizsgáztatnak, mintha Németországban lennénk!

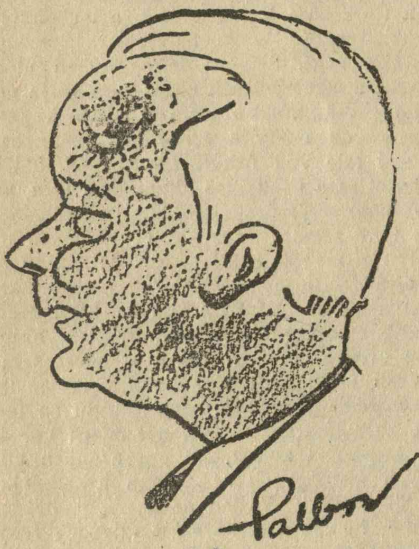
Alvilági hang a kőkötnegyedben, a Három tetűhöz címzett kocsmában: Ez már döfi! Az ilyen államférfiakat tizetjük mil!

Ideiglenes városi tanács: Csigavér, Adolf! Fő az, hogy ne írj ki választásokat! Csak addig biztos a hatalom!

Kun Richárd: Oh Schleicher, oh Röhm! A nagy emberek sorsa a bukás!

Hangok a munkásnegyedből: Már kezdődik... várjuk a folytatást!

Önagysága a brizsasztal mellől: Ne kiabáljanak annyit! Olyan murit csapnak minden kis zríből, hogy az ember nem hallja a saját bemondását!

Erber Dezső, a Magyar Általános Hitelbank romániai érdekeltiségének vezérigazgatója a temesvári társaság közkedvelt alakja, a művészetek mecénása.

Vásárcsarnok még nincs, de már veszekednek rajta

Örvend Temesvár, lesz vásárcsarnoka. Hatalmas, modern, higiénikus, hűtőkkel és minden egyéb kellekkel. Két helyen főzik egyszerre a terveket: a városnál és a kereskedelmi- és iparkamaránál, amely az utóbbi időben meglepő módon arra pályázik, hogy a vásárrendezési jogot s a vásárcsarnoki építkezést is kivegye a város kezéből.

A vásárcsarnok, az eddigi tervek szerint, az Előre evezősegylet közelében lenne, illetve a Béga-part és Előre közötti részen. Egyes tervek szerint az Előret is áttelepítenék máshova. Iparkamarai körökben felmerültek olyan tervek is, hogy nem egy, hanem három vásárcsarnokot állítsanak fel a különböző városrészekben.

Tervek itt, tervek ott: várjuk a megvalósítást, nem „hivatalos tempóban”!

Ismét a betegségélyző, az iparos, meg a bélyeg

Nemrégiben e helyütt irtunk a betegségélyzőről és az iparosokról. Az akkori panaszközhöz csatolunk egy újabbat, egyet a sok közül.

Egy iparos beteg lesz. Megy a betegségélyzőbe, kezelik, orvossgot kap. Nem használ. Magánorvoshoz megy, aki más receptet ír. Azt felviszi a betegségélyzőbe. Ott tanácstalanul forgatják a rendeltvényt.

— Ezt nem tartjuk.

— ? —

— Hát nagyon drága nekünk. Nem adhatjuk.

— Akkor minek szedik tőlem azt a rengeteg illetéket, akkor miért vagyok én botcsinálta betegségélyző-tag? Hogy a bírságéhes ellenőrök szakadatlanul vadásszanak rám?

És ha már betegségélyzőről van szó, említsük meg a bélyegeket is. A bélyegeket, amelyeket az ellenőrök visznek

ki, de hát hol jönnek, hol nem jönnek, az iparos sokszor nem ér rá, vagy elmulasztja felszaladni a heti bélyegért a betegségélyzőhöz. Sok büntetés esik ilyenmiből. Kézenfekvő lenne a megoldás, hogy a bélyegeket a tőzsdékben árulják. Meg is kapta Bukarestben az árusítási jogot — egyetlen belvárosi trafik. Nagy cécó kerekedett, a többi 72 speciáltőzsde közbenjárt, az engedélyt bevonták, majd nemrégiben megint visszaadták. Majd más trafikok is kezdtek összeköttetésekkel az engedély után járni. A vége az, hogy néhány árusíthat, néhány nem.

Uraim, csináljuk végre a dolgokat protekció és bukaresti összeköttetések nélkül! Vagy árusít mind, vagy egy se, nemcsak azért, hogy egyik tőzsde ne élvezzen több jogot a másikkal, hanem a betegségélyző bélyegből rengeteg mennyiséget fogyasztó ügyfelek kedvéért is, akik ilyenformán kénytelenek messze kutyaolni azért a bélyegért!

Temesvári ablak

Az ideiglenes városi tanács nagyságos elnökének Temesvár

Az időközi-bizottság nyolc hónapja uralkodik a városon stop most lépünk a kilencedikbe stop talán megszűlnék már azt a városi választást stop avagy tartanak a népitől stop mióta hívják ezt demokráciának stop

TEMESVÁRI POLGÁRSÁG

Milliók ráfizetés a városi mozinál

Egy házzámtáblácska karrierje 20 lejtől 200-ig

Kész színház, ahogy most gazdálkodnak a városnál, — mondják egyes rosszmájú temesvári polgárok. Erélyesen tiltakozunk, színházról szó sincs. (Még ha cirkuszt mondtak volna.) Már csak azért sem, mert a színháznál, ha ritkán is, de szoktak lenni táblás házak. De Temesváron most nem akad egy se. A háztulajdonosok saját költségén készített táblákat levették és ujakat raknak helyette, állítólag rövidesen, de egész bizonyosan 50—100—200 lejkért, aszerint, hogy földszintes, egy-, vagy kétemeletes házakról van szó.

De vajjon mit szólnak a dologhoz az érdekeltek, ha megtudják, hogy az „Uzinele de modelat si emaliat”, Medgyes, vagyis

ugyanaz a cég, amely most a városnak a táblácskákat szállítja, 1933. április 25-én írásbeli ajánlatot tett, bántási vezérképviselője, Láng Gusztáv útján, a háztulajdonosoknak, ugyanezen táblák szállítására, a legjobb minőségben, 19 lej 75 banis áron darabonként.

A házzámtáblácskák is megvan a maguk tündöklő pályafutása. A copfos iskolánykából Greta Garbo lesz, a nagyváradi rikkancsleánykából Dajka Margit, a 20 lejes táblából 200 lejes, ha egy kétemeletes falra szegzik fel. Próbáljuk meg követni ennek a karriernek a cikkcakkos útját.

A város 25 lejt fizet a táblák darabjéért. A városnak 25 lej, ami magánosoknak 19.75 lej. Meg vagyunk győződve arról, hogy a szóbanforgó cég tavaly óta a munkabérek, tisztviselőfizetések és egyéb rezsijét nem emelte. Sőt az ellenkezője a valószínű. De eltekintve mindettől, miért 50—100—200 lej a 25 lejes tábla?

A város szerint az utcaelnevezéseket tartalmazó táblákat is bekalkulálták az árba. Ismét mellőzzük annak kiszámítását, hogy a kalkuláció így is tulzott és csak melleleg említjük meg, hogy a tavalyi megemmisített árlejtésen 70 lejes ajánlat érkezett az utcatáblákra, míg most 80-as ajánlat nyerte el a pálmát. A lényeg az, hogy itt megismétlődhetik a patkányirtási eset. A háztulajdonosok azt fogják mondani, hogy a városnak nincs joga megkérdőjelezni a patkányirtás, házzámtáblák, stb. S miért nem kéri ki ilyen alkalmakkor az érdekeltek véleményét? Nem fél attól a város, hogy mikor a fizetési meghagyások szétmennek, egy háztulajdonos akad, aki nem fizet, fellebbez a revíziós bizottsághoz és megnyeri —

akár a patkányirtásnál? Ahol a renitenseknek volt igazuk s aki lojálisan átvette és kifizette a patkánymérget, az vakarhatja a fejét és kéri a heti vissza a tandíjat. Hiszen tegyük fel, hogy a házban kipusztultak a patkányok, majd jönnek helyettük újak máshonnan, a Béga-csatornából, a kaszárnyákból s más omladék-épületekből.

Formailag rendben lehet itt, rendben lehet ott — a nóta vége az, hogy a háztulajdonosok saját költségén vett táblákat elviszik — javuljon ezzel is a szállító kalkulációja — s helyükbe kapnak újat, csekély 50—100—200 lejkért. Hogy a háztulajdonosok a rendkívüli illetékeket majd át fogják hárítani a lakókra, azt mondanunk sem kell.

No, de hagyjuk ezt az aránylag apró ügyet és turkáljunk kissé a Capitol romjai között.

Ha a város magánvállalat lenne...

Hja, akkor sok minden másképpen menne. A Capitol-mozival is. A kétszeres áron, panamával összehabarsolt mozi beomlott. Két hónap óta csak egy ideiglenes tetőt húztak rá. Miért nem véglegeset? Azért, hogy a filmkölcönzésekből kifolyólag milliók veszteségek keletkezzenek vagy, hogy elkerülhetetlen legyen a Fórum-mozi megvétele?

A büntény megtörtént, a mozi beomlott. A szakértői szemléket megtartották. A mozi mégse épített. Mintha egy gyilkosság után a holttestet hagynák ott heverni a főtárgyalásig, a bűnösök megbüntetéséig — ami különben sosem történik meg.

A Capitolnak azonban lekötött filmjei vannak még Pop Ámos igazgató idejéből! A szokásos megállapodás szerint a mozi a filmkölcönzőnek bizonyos minimális összeget garantál minden filmért. A Capitol nyári helyisége csak egy előadást tart, — ha jó idő van. A garantált és filmgyárak szerint váltakozó, de elég tekintélyes minimálbért a filmkölcönzőnek fizetni kell. A végeredmény az, hogy átlag napi 32—34 ezer, átlag havi egymillió lej a ráfizetés. Még ez is, a mozi kétszeres építési költségéhez és beomlásához!

Mit csinálna ilyenkor egy kereskedő? Egyezkednék. Olyan filmvevő, mint a Capitol, Erdély legnagyobb és legszebb mozi, feltétlenül engedményt érhetne el a filmkölcönzőtől. Esetleg azt is megtehetné, hogy nem fizet. Vis maior-ra hivatkozik. Minderre a moziigazgatóság még kísérletet sem tett.

Gyerünk tovább. A Capitolt előreláthatólag nem építik fel újra. Tehát a városnak kell egy mozi. A Fórummal hónapok óta tárgyalnak. Pontosabban: évek óta, még a régi rezsimnek idejéből. Tavaly ajánlották a városnak egymillióhatszáz ezer lejt. Ma a tárgyalások két és félmillió körül forognak, sőt haladni már 3 millióról is. Hja, a város kényser-

helyzetben van. Kénytelen áron felül is megfizetni a hiányzó premier-mozit. Mert a Capitolt nem építette fel. Fizet tehát, mint a köles. Ha viszont a Capitolt egyszer mégis felépítik — egyszer csak meglesz! —, akkor megmarad a másodmozi, csökkent használati értékkel.

Azt kell mondanunk: még az is jobb lett volna, ha nem teszik meg nagyharciasan a bűnvádi feljelentést, hanem szó nélkül felépítik újra a Capitolt.

A Capitol romjain tehát nem látjuk — s ki hisz benne, hogy valaha is látjuk — az igazság pallosát lesuhanni a bűnösökre. Még kevésbé látjuk a városi szolgákat, amint visszaviszik a városi pénztárba a visszatérített kárösszeget.

A Capitol-mozi körüli bűnök története a multba nyulik vissza, az előző városi rezsimnek idejébe. Ez igaz. De ezt a gazdálkodást, amely mellett egy magáncég régen csődbement volna, vigabban folytatják, mint valaha.

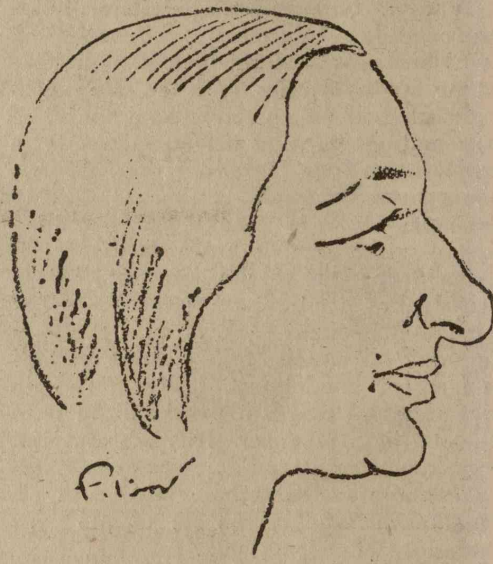
Városi gazdálkodás.

Tanulság:

Számos temesvári magyar polgár aláírásával a napokban beadványt nyújtottak be a városházára. A beadvány kifogásolta azt, hogy a városi határozatokat nem függesztik ki pontosan s kéri a polgármestert, hogy ezirányban kegyeskedjék intézkedni. Legalább fellebbezhesse meg az ember a sérelmes határozatokat!

Ha már a szabadon választott, nemzetiség és foglalkozási ágak arányában megfelelően összeállított városi vezetőség hiányzik!

Kardos Magda

zongoraművész és zenepedagógus, a város fejlett zenei életének egyik büszkesége. Zongorastudioja fővárosi színvonalu, évente több tanítványát vizsgáztatja külföldi zeneakadémián kitűnő eredménnyel. Kiváló előadóművész, a klasszikus és modern mesterek stílusos interpretálója. Kamarazenei képességét Erdély nagyobb városainak műértő közönsége mindig elragadtatással honorálta.

Közgazdasági hírek

KLAUBERÉK TEMESVÁRON

Szakmabeli körökben feltűnést keltett a hír, hogy a Klauber László-cég beköltöztette irodáját Temesvárra. Klauberék tulajalevőleg a Bántás legnagyobb borkereskedője. Az iroda, amely eddig is oly jelentős üzleteket bonyolított le, a cég székhelyén, Máriaföldén volt.

A GALVANI UJ GYARTMÁNYA

A Galvani villamossági cikkek és elemgyár új és keresett cikk gyártására rendezkedett be. Taumalított készit, vagyis különféle színű edényeket és garnitúrákat, amelyeket az utóbbi időben rendkívüli mértékben felkapott a divat.

UJ GUMIGYAR

Az új gumigyártó üzemet Goldmann Oszkár mérnök alapította a Gyárvárosban, a Névtelen-utcában, Ungor Károly asztalosmester egykori üzemiének helyén.

A nemzetközi diplomácia harca a keleti egyezmény-tervezet körül

Oroszország hajlandó szavatolni a német határokért

Az olasz és angol sajtó Franciaország ellen

A keleti egyezmény körül ismét felviharzott a nemzetközi diplomácia harca. Anglia engelen álláspontja újabb állásfoglalásra késztette a nemzetközi diplomáciát, különösen azt a részét, amely első pillanatban elutasító álláspontot foglalt el a keleti Locarnoval szemben.

Németország, Olaszország és Lengyelország az a három hatalom, amely Barthou minden lázadására ellenére sem hajlandó csatlakozni a paktumhoz. Németország ellenkezése természetesen és várható is volt és talán az ad neki különös erőt és jelentőséget, hogy — egyelőre —

Olaszország és Lengyelország támogatja a német regionális paktum-ellenes törekvéseket. Párisi vélemény szerint

Németország azért utasítja vissza a keleti egyezmény tervezetét, mert attól tart, hogy egyezmény-tervezet, mert attól tart, hogy a legközelebbi háborúban mindenképp felvonulási területe lenne valamelyik hadakozó félnek.

Akár kelet felé irányuló háborúról lenne szó, amely esetben Franciaország használná Né-

metországot felvonulási területnek, akár pedig keletről nyugatra irányuló háborúról, amikor Oroszország felvonulási területe lenne Németország.

A Le Journal szerint ezt az aggodalmat a német diplomácia hivatalosan is le fogja szögezni.

A Szovjet megnyugtatta Németországot London, július 20

Maiszki, a Szovjet londoni nagykövete ma közölte Wansittart külügyi államtitkárral, hogy

a Szovjet nem kifogásolja a keleti paktum kiterjesztését Németországra.

A Szovjet hajlandó szavatolni Németország jelenlegi határait, hogy ezzel eloszlassa a németek kételyeit a javaslat tervezőinek öszintésében.

A Szovjet helyesli a Franciaország, Németország és Oroszország között javasolt biztosítékok kölcsönös jellegét.

Olasz támadás Barthou ellen

Milánó, július 20

A Stampa mai száma élesen szembefordul a

keleti Locarno tervével. A lap Barthou bayoneti beszédéből indul ki, amelyben Barthou azt a kijelentést tette, hogy

leszerelésről csak a keleti egyezmény aláírása után lehet beszélni.

Ezzel — írja a Stampa — Barthou nagyon rossz szolgálatot tett a szerződés ügyének.

Ebből a kijelentésből arra lehet következtetni, hogy

a szerződés a háborút vagy a békét jelenti —

Franciaország felfogása szerint. Vezérkedést Franciaország részéről anélkül, hogy figyelembe venné Németország és Lengyelország ellenkezését és a két ország szempontjait.

A londoni Morning Post ugyancsak Franciaország ellen foglal állást.

A lap leszögezi, hogy

Franciaország teszi meddővé a tárgyalásokat, mert még mindig nem hajlandó a fegyverkezési egyenjogúság kérdésében engedményeket tenni.

Egységes árakban állapodtak meg a likőr és monopolszesz árusításával foglalkozó kolozsvári kereskedők

Kolozsvár, július 20

A likőr és monopolszesz árusításával foglalkozó kereskedők már régóta azon fáradoznak, hogy egységes szeszárakat állapítsanak meg. Most sikerül megállapodásra jutniuk, azonban a szesz egységes árban való árusítását csak az ősz folyamán kezdik meg.

Két év előtti rablógyilkosság tetteseit fogta el a bukaresti rendőrség

Bukarest, július 20

A bukaresti rendőrség egy névtelen feljelentés alapján régi, szinte elfelejtett bűntényről rántotta le a leplet. Két évvel ezelőtt külvárosi háza előtt járőrelők haldokolva találták Tudor Coleji pincért. A pincér, akit több revolvergolyó sebesített meg halálosan, pár órai vergődés után az egyik bukaresti kórházban kisenvedett. Gyilkosait mindezideig, minden erőfeszítése ellenére sem tudta elfogni a rendőrség. Most aztán a névtelen feljelentés alapján letartóztatottak bevallották, hogy valóban ők követték el a gyilkosságot. Ki akarták fosztani a pincér házát, ez rajta kapta őket, segítségért akart kiáltani és ezért agyonlőtték. A rendőrség a négy gyilkost átadta az ügyészségnek.

Hatvanöt és fél ezren érettségiztek 1925 óta az országban

Az ideai érettségi vizsgák összeredménye

Bukarest, július 20.

A közoktatásügyi minisztérium kimutatást állított össze az ideai érettségi vizsgák eredményéről. Eszerint a napokban végbement érettségi vizsgákra az egész országban összesen 6.016-an jelentkeztek s közülük 5.185 ment át, azaz 52,90 százaléka.

Ezzel szemben még a múltévben 76,50 százalékot tett ki az átmentek száma, az ideai érettségi tehát mintegy 25 százalékkal volt szigorúbb a tavalyinál.

Érdekes az az adat is, amely szerint 1925 óta, amióta az érettségit Romániában bevezették, összesen 65.430 jelölt tette le az érettségit, ami több mint 7000 évi átlagot jelent.

A kimutatás nem tünteti fel, hogy a kisebbségi érettségizők közül hányan mentek át egyrészt az idén, másrészt az elmúlt kilenc esztendő folyamán? Egészen bizonyos, hogy a háromszáznyolc bukottatott jórészt a kisebbségi magyar maturandusok teszik ki.

Anglia erőlyesen lépett föl a Szamosz-sziget melletti flotta-incidens ügyében

Még mindig nem kerül elő Robinson hajóorvos holtteste

Isztambul, július 20.

A Szamosz sziget melletti angol-török flotta-incidens részleteinek kiderítése végett Szamoszba érkezett Fisher tengernagy, a Földközi-tengeren állomásozó angol hajóraj parancsnoka. Robinson hajóorvos holttestét még nem találták meg. Lorrain ankarai angol követ be is jelentette a török külügyminisztériumban,

hogy nagyon érthetetlennek találja, hogy Robinsont a leggondosabb keresés ellenére sem találják.

A török hatóságok szerint Robinsont török szárazföldön lőtték agyon. A helyzet rendkívül súlyos, mert Anglia nagyon erőlyesen lépett fel a török kormánnyal szemben.

Elkobozták a „Barna könyv” román fordítását

A bukaresti német konzulátus kérésére kobozták el a német emigránsok vádiratát

Bukarest, július 20.

A Németországból kiűldözött emigránsok Barna könyvet adtak ki, amelyben a nemzetiszocialista uralom alatt elszennvedett üldözöket, gyilkosságokat és könyvégetéseket ismertetik.

A Barna könyvet csaknem minden nyelvre lefordították, így román nyelvre is.

A bukaresti német konzulátus közbe lépésére a sziguranca vezérigazgatósá-

ga most elrendelte a Barna könyv román fordításának elkobzását.

A német konzulátus a sziguranca vezérigazgatóságához intézett átiratában kijelentette, hogy a Németországból kiűldözött emigránsok által szerkesztett Barna könyv alaptalan gyalázkodást és koholt vádakot tartalmaz és Hitler kancellárt torzító és megalázó szinben tünteti fel.

A sziguranca helyt adott a német követtség kérésének.

Tatarescu hazaérkezett

Páris, július 20.

Tatarescu miniszterelnök párisi tárgyalásainak befejezése után két napi üdülésre távozott. Pihenése után visszatért Párisba, ahonnan csütörtök este tért vissza Bukarestbe. Slavescu pénzügyminiszter még mindig nem fejezte be tárgyalásait, melyek előreláthatólag szombatiig is eltartanak.

Megnyitották a „királyné-utját”, a világ legnagyobb alagutját

London, július 20.

Az angol királyné Liverpool határában 120.000 néző jelenlétében nyitotta meg a világ legnagyobb alagutját. Az alagut Liverpool városát Manchesterrel köti össze a Mersey folyó alatt. Az alagut építése 8 millió fontba került. (4 milliárd lej!) Az alagutatót a királyné egy aranygomb lenyomásával nyitotta meg, amire szétnyitak a aranyozott függönyök és

láthatóvá lett az üvegfalakkal borított és gumival padlózott alagut belseje. Az új alagut a „királyné útja” nevet nyerte.

— Alarcos rablók garázdálkodnak Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: Rövid idő óta már harmadszor támadták meg rablók a ludas-besztercei vonalon lévő 2. számú őrházat. Az őrház Oprea nevű őre keddről szerdára virradó éjszaka álmából hirtelen erős zseblámpafénnyre ébredt. Amikor az őr megmozdult, két marcona ember revolverrel szegezett mellének, kötelet vett elő és guzsbakította. Azután Oprea szemelátára kezdtek hozzá lakása kifosztásához. Minden értékes holmiját fölnyalábolták s ruháival s egyetlen cipőjével együtt elhurcolták. Rádásul revolverükkel még Oprea néhány nehezen megtakarított százlejesét is kikényszerítették. A szerencsétlen ember egy szál ingben, mindenéből kifosztva maradt. Ez az eset több figyelmet érdemelne a járás kényelmes csendőrségétől, mint amennyit eddig tanúsított a két előbbi hasonló rablással szemben.

LEGUJABB

A SKODA-ÜGYET

vizsgáló parlamenti bizottság a Junian kihallgatása körül támadt botrány után felfüggesztette az ülést.

A szünet után Mirtot és Tileat hallgatták ki, akik megerősítették Madgearunak azt a vallomását, hogy Junian elfogadott 3 milliót Skodáértól.

Csütörtök délután a parlament folyosóján egy újságíró meginterjúvolta Zaharie Boilat, az ismert nemzeti-parasztpárti politikust. Zaharie Boila az újságírónak arra a kérdésre, hogy Maniut megidézék-e a Skoda-ügyet vizsgáló parlamenti bizottság elé, kijelentette, hogy Maniut nem fogják megidézni, ellenben a volt miniszterelnök saját maga fogja kérni megidézését és kihallgatását.

A FERDINÁND KIRÁLY HALALÁNAK HETEDIK ÉVFORDULÓJÁRA

elrendelt gyászistentiszteletet Curtea de Argeşen péntek helyett a közbejött akadályok miatt, július 28-ára halasztották.

KIRÁLYI JOGKÖRT KAP A MAGYAR KORMÁNYZÓ

azzal a törvényjavaslattal, amely, most

kerül a parlament elé. Az új törvényjavaslat ugyanis törvényszentesítési jogot biztosít Horthy kormányzónak. Eddig az volt a helyzet, hogy a kormányzó köteles volt a parlament által megszavazott törvényt aláírni, még az esetben is, ha kívánságára a parlament nem volt hajlandó változtatni rajta.

EPP TABORNOK LEMOND

a Prager Tageblatt értesülése szerint, mert rendkívül elkedvetlenítette az a tény, hogy a juniusi eseményeknél igen sok hozzá közelálló embert végeztek ki.

A HALÁLBÜNTETÉS ELLENÉRE

Ausztriában tovább folytatják a merényleteket. Szerdán Edlach mellett felrobbantották a déli-vasúti pályatestet. A tiroli Lichtenauban bombát dobta a Heimatschutz tornatermébe, a bécsi Prater egyik telefonfülkéjében papírmozsarat robbantottak. Emberélet sehol sem esett a merénylet áldozatává.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Lábbadozni kezd a beteg pénzügyi élet

A Nemzeti Bank megkezdte az új visszleszámitolási hitelek folyósítását, mire a magántőke is kezd előjönni

Kölcsönöket folyósítanak a kis vidéki pénzügyi intézetek

Déva, július 20.

Azt szokták mondani, hogy egy fecske nem csinál tavaszt. Bizonyos, hogy egy fecskének a megjelenése még nem jelenti magát a tavaszt, de annak előhírnöke lehet.

A napokban egyik hunyadmegyei kis pénzügyi intézet hirdetését teti közzé, amelyben bejelenti, hogy újra megkezdte a kölcsönök folyósítását. A bejelentés bizonyos mértékig a meglepetés erejével hatott, mert köztudomású volt, hogy a konverzió és a hitelösszeroppanás a szóbanforgó kisbankot is megrendítette. Ez a bank is kénytelen volt beszüntetni működését, akárcsak a többi vidéki kisbankok, mert a konverzió következtében teljesen inambobil lett, nem tudta a betéteket fizetni és nem tudott kölcsönöket sem folyósítani.

Érdeklődöttünk a piacon és kitértünk, hogy nem csak egy ilyen befagyott kisbank kezdte meg újabban a kölcsönök folyósítását.

A vidéki városokban itt is, ott is feltámad egy-egy bankocskák halópóráiból és kezd hiteket nyújtani. A kölcsönök természetesen egyelőre igen kis keretek között mozognak, de mindenesetre biztató jelenség, hogy ezek a fecskék a hosszú idő óta befagyott hitelélet egén kezdenek felébredni.

Mint értesülünk a vidéki hitelélet megindításának egyik legfőbb szorgalmazója a Nemzeti Bank, amely ismét megkezdte a visszleszámitolási hitelek folyósítását. Másfelől pedig az a körülmény, hogy a bizalmatlanság következtében a forgalomtól elvonott és otthon őrzött megtakarított tőkék, ha egyelőre szorványosan is, de kezdenek előjönni.

Az új hitelfolyósítás beindulásával kapcsolatosan egyébként az alábbiakat mondotta az egyik vidéki pénzügyi intézet vezetője:

— A gazdasági élet különböző bajai között elsősorban a bizalom megrendülése volt az, amely leginkább megnehezítette a normális pénzügyi élet kialakulását. Most

a Nemzeti Bank olyan intézkedésre határozta el magát, amely a jelek szerint, az első lépést jelenti a normális hitelélethez való visszatéréséhez és a hitelbizalom helyreállításához.

Miután a konverzió most már rendezettnek tekinthető és a múltat jól-rosszul likvidálta, a Nemzeti Bank elérkezettnek látja az időt ahhoz, hogy ismét megkezdje a visszleszámitolási hitelek folyósítását.

Ez azt jelenti, hogy nemcsak a nagybankoknak van módjukban ezután újra kölcsönöket folyósítani, hanem a vidéki kis-pénzügyi intézeteknek is.

— Természetesen — mondotta tovább — az új kölcsönök folyósításánál az intézeteknek nagy elővigyázatossággal és alaposítással kell eljárniuk és hitelt csak olyan egyének kaphatnak, akik egészen szolid és megbízható garanciát tudnak felmutatni, mert a Nemzeti Bank csakis ilyen váltókat fogad el visszleszámitolásra.

Az új hitelek folyósításánál a kamatok alacsonyok és nem érik el a törvényesen megszabott határt sem. Tíz, sőt nyolcszázalék kamattal mellett is lehet ma már pénzt folyósítani, tehát alig valamivel magasabban, mint a jegybank kamata, amely tudvaleg hat-százalék.

— A Nemzeti Bank nemrégiben felhi-

vást intézett az összes pénzügyi intézetekhez, hogy igyekezzenek hozzájárulni a gazdasági élet fellendítéséhez. A Nemzeti Bank ezt azzal kívánja elősegíteni, hogy újra felvett a visszleszámitolási szolgáltatást és nemcsak a régi váltókat fogadja el visszleszámitolásra, hanem az újakat is, ha azok megbízható fedezetet képeznek.

A felhívás visszhangra talált a pénzügyi intézetek körében és azok a bankok is kezdik felvenni újra kölcsönfolyósítási tevékenységüket, amelyek eddig nem hiteleztek, mert saját tőkéiket elvitte a konver-

zió, a visszleszámitolást pedig a Nemzeti Bank nekik megtagadta.

A fent elmondottakhoz — mint értesülünk — hozzájárul még az is, hogy egyes magántőkések, akik vállalkozásba nem akarják pénzüket fektetni, megint bankok útján kezdik kihelyezni tőkéiket kamatozásra. Természetesen itt is a „szolid” garancia és megbízható fedezet a fő követelmény — mégpedig nemcsak az ügyfél részéről, de a banktól magától is, mert a tőkés ma már vigyáz arra, hogy a betétje megegyezzen el ne usson a banknál!

Nem kötelező a románnyelvű üzleti levelezés

A törvény csak románnyelvű könyvvezetést ír elő

Bukarest, július 20.

Kisebbségi kereskedelmi és ipari körökben nagy izgalmat váltott ki az a hír, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvény kötelezővé tette a román nyelvű üzleti levelezést. A parlamenti tárgyaláson nem derült ki világosan, hogy végül is milyen formában emelkedett törvényerőre a törvényjavaslat.

A Monitorul Oficial legutóbbi száma közli a törvény szövegről, amelyből ebből megállapítható, hogy a törvény nem tette kötelezővé a románnyelvű le-

velezést. Az erre vonatkozó szakasz a következőképpen szól:

„Azok a cégek, amelyeket a kereskedelmi törvény könyvek vezetésére kötelez, a kereskedelmi törvény szakaszaitól eltérőleg, de a nemzetközi szerződések tiszteletben tartása mellett, a regisztrált, naplót, főkönyvet és a leltárt románul tartoznak vezetni.”

Amint ebből a szövegből látható, a törvény csak a könyvek vezetését írja elő román nyelven, míg a levelezés bármilyen nyelven lebonyolítható.

40 milliós állami hitelkeret a gyapjutertermelőknek

Felszabadítják a gyapjurongy behozatalát

Bukarest, július 20.

A belföldi gyapjutertermelők néhány héttel ezelőtt 50 millió lej előleget kaptak a posztógyáraktól arra a gyapjura, amelyet a termelők a gyáraknak az ősz folyamán fognak szállítani. A termelők annak ellenében, hogy 50 millió lej előleget kaptak, hozzájárulásukat adták volna ahhoz, hogy a kormány a gyapjurongy behozatalát felszabadítsa.

Az ügyben hosszú tanácskozások folytak és a végén úgy állapodtak meg, hogy a Creditul Industrial, a Posta-takarékpénztár és a Nemzeti Bank a gyapjutertermelők részére 40 millió lejes

hitelkeretet nyit,

amelyet a posztógyárak 10 hónapos váltóval garantálnak. A gyárak egyrésze adott is váltót, míg a másik részének váltó nélküli garanciáját is elfogadták az említett állami intézmények.

Ilyen megállapodás után a gyapjutertermelők most már hozzájutnak az előleghez és a kormány olyan rendeletet fog kiadni, amely szerint

a gyapjurongy behozatalát felszabadítja.

Az előleg folyósítására a különböző formalitások miatt sor még nem került, de elvi akadályai most már nincs.

Áru- és pénzpiac

VALUTAK

A Nemzeti Bank árfolyama:

Svájci frank 32.45—32.85.
Francia frank 6.585—6.6375.
Osztrák schilling 23.52.
Cseh korona 4.16.
Pengo 29.24.
Dollár 99.50—109.50.
Fontsterling 502—512.
Olasz lira 8.55—8.80.
Márka 58—40.

Nagyvár, július 20.

A tegnapi terménypiac árai az előző hetipiac áraival szemben némiképpen emelke-

dést mutattak végig az egész vonalon. Ugy látszik, hogy a terméskilátások most a betakarítás közben újból csökkentek és ez az áremelkedés már nem a spekulációnak, hanem kizárólag ennek tudható be. A mezőgazdasági kamara hivatalos jelentése szerint a terményárak a tegnapi hetipiacon a következőképpen alakultak: Buza 400—410, rozs 300—320, árpa 200—210, tengeri 260, zab 300—310, szén 100, lucerna, lóhere, szén 150, szalma 25—30.

Temesvári terményárak. Üzlet meglehetősen szilárd. Buza 4.20, tengeri 2.50, zab 2.30, árpa 2.15, repce 7.00, tökmag 8.40, napraforgómag 3.20.

CSIKAGÓ

NYITÁS

Buza: július 96 és ötnyelcad, szeptember 98, december 100.

Zab: július nincs jegyzés, szeptember 45, december 45 és hétnyelcad.

Ros: júliusra nincs jegyzés, szeptember 70 és háromnegyed, decemberről nincs jegyzés.

ZÁRLAT

Buza tartott irányzat: július 93.37—98.37, szeptember 99.37—99.02, december 101.12—101.25.

Kukorica erős irányzat: július 61.37, szeptember 62.50, december 64.87.

Zab tartott irányzat: július 44.62, szeptember 45.25, december 46.

Ros tartott irányzat: július 72, szeptember 71.75, december 73.50

WINNIPEG

NYITÁS

Buza: júliusra nincs jegyzés, október 85, december 85.50.

ZÁRLAT

Buza tartott irányzat: július 83.75, október 84.87, december 86.25.

Árpa: július 45.87, október 47.37, december 48.37.

LIVERPOOL

ZÁRLAT

Buza erős irányzat: július 5.01, október 5.04, december 5.06 és egyenlő, március 5.07 és ötnyelcad.

Kukorica erős irányzat: július 8.10 és egykettő, augusztus 9.01 és egykettő, szeptember 9.04 és egykettő.

Állatpiacok

Külföldön

PARISBAN

a birka- és juhpiacra 6380 darab volt a felhajtás. A nagy mennyiség miatt az eladás nehezen ment és az árak estek. Árak: francia bárány Ffr. 12—15.40, birka 8—13.40, anyajuh 6—8.40, magyar birka 10—10.50, hus-kg-ként.

DEBRECENBEN

a sertés- és juhpiacra 1156 darabos felhajtásból bontott irányzat mellett a vásár folyamán 588 darab kelt el. Árak: hízalóbeli nehéz 66—69, közép 62—66, szedett nehéz 58—62, közép 54—58, könnyű 50—54, sovány sertés 70—80, süldő 80—90, hus-kg-ként.

Románia állatkivitele az év első öt hónapjában

Bukarest, július 20.

A földművelésügyi minisztérium statisztikai adatai szerint Románia állatkivitele ez év első öt hónapjában a következőképpen alakult: szarvasmarha 14.245 db., sertés 22.900 db., juh 6.891 db., friss hus 99.476 kg. és bacon 425.939 kg. Ebből 670 db. szarvasmarha Németországba, 3351 db. szarvasmarha, 21.663 sertés és 3400 kg. friss hus Ausztriába, 887 db. sertés és 1026 db. szarvasmarha Csehszlovákiába, 1577 db. szarvasmarha Palesztinába, 1977 db. szarvasmarha, 350 db. sertés és 5800 db. juh Görögországba, 6301 db. szarvasmarha Olaszországba, 40.076 kg. friss hus Franciaországba, 65 db. juh Jugoszláviába 389 db. szarvasmarha Máltába ment. A kivitelre került egész baconmennyiséget Anglia vette át.

— KITUNÓ GABONATERMÉS TÜRÖKORSZÁGBAN, Ankarából jeleltük:

A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézethez érkezett hivatalos török jelentés szerint Törökország gabonatermése ez évben kitünően ígérkezik. Az eddigi eredmények szerint búzából 25 millió mázsát termelt, ami a múltévi eredményénél 3 millió mázsával és az utolsó öt év eredményénél 1.6 millió mázsával jobb. Roszból szintén igen jó a termés és elérte a 16 millió mázsát, ami a múltévi termést 3 millióval, az ötévi átlagot pedig 2.2 millió mázsával múlta felül. A másodrendű gabonafélék közül az árpa eredménye 2.5 millió, a zabé pedig 2 millió mázsát, ami szintén igen kielégítő.

A 482. paragrafus

Az egyházak képviselőinek tiltakozására a parlamenti bizottság nem fogadta el az abortusz-javaslatot — Országos orvoskongresszus lesz ősszel a büntetőtörvénykönyv módosításáért — Georgescu Marius dr. szenátor nyilatkozata a nem kívánatos, veszélyes és pusztító anyaság elleni harcról

Bukarest, július 20

Az országos orvosszövetség a napokban vezetési ülést tartott, amelyen dr. Marius Georgescu szenátor, előkelő fővárosi orvos beszámolt a büntetőjogi reformtervezet előzetes vitájáról a kamara és a szenátus együttes bizottságában. Gyűlés után felkerestük a lakásán dr. Georgescu szenátort, aki másfélórás beszélgetésben ismertette az új büntetőtörvénykönyv orvosi vonatkozású intézkedéseit és a körülöttük viharzó világnézeti és szociális harcokat.

Jonescu-Braila modern tervezete

— Az a bizottság, amely az új büntetőtörvénykönyvnek az abortuszra vonatkozó részét a legnagyobb jogi szaktekintélynek elismert Jonescu-Braila professzor elnöklése alatt kidolgozta — kezdte Georgescu szenátor —, igazán alapos és a modern kor követelményeinek megfelelő munkát végzett. Tulajdonképpen a bizottságnak csak a tényleges gyakorlatot kellett legalizálni.

A bizottság elfogadta a legutóbbi orvosi és kriminológiai kongresszusok javaslatait, úgyhogy a keze alól kikerült tervezet ebben a

tekintetben óriási haladást jelent

azzal az állapottal szemben, amely egész Európában — a bolsevista Oroszország és a hitlerista Németország kivételével — ma is fennáll.

— Ez a tervezet került a parlamenti bizottság elé, amelynek egy hétig tartó tárgyalásaiiban a büntetőjogászok, egyházi képviselők, orvosok és szociológusok sorra kifejtették a felfogásukat. Mit is tartalmaz a 482. paragrafus?

Az egyik rendelkezés kimondja például, hogy nem bünteti a törvényt az abortuszt, ha a terhesség valamilyen büntetendő cselekmény (erőszak, helyettesítés, stb.) eredménye. Ezt a törvényt etikai abortusznak nevezi.

Mi az etikai abortusz?

— De van az etikai abortusznak egy még sokkal bonyolultabb problémája. Orvosi nyelven úgy hívják, hogy impregnáció.

Amerikában a néger megöli a feleségét, aki fehérbőrű gyermeket szül, mert azt hiszi, hogy az asszony hűtlen volt. Pedig az orvostudomány kimutatta, hogy ezek a nők azelőtt fehér emberekhez mentek volt feleségül, akikről már született fehér gyermekük. Ez a fajkeveredés beleitatódott a szervezeteikbe.

és amikor később négerhez mentek nőül, fehér gyermekük született.

— Mindezek a tudományosan igazolt esetek azt igazolják, hogy az etikai abortuszt okvetlenül meg kell engedni. A bizottság kisebb módosításokkal végül ezt a pontot is elfogadta.

— Van azután az úgynevezett orvosi abortusz. Amikor a terhes asszony élete veszélyben forog, az orvos eddig is elvehette a gyermeket, habár a törvény ezt sem engedte meg kifejezetten. Az új büntetőkönyv már legalizálja ezt az abortuszt. De az orvosi kar többet kíván.

Azt akarja, hogy a törvény olyan esetekben se bontsya a magzatelhajtást, amikor a terhesség az anya egészségét veszélyezteti.

A szerkesztőbizottság magáévá is tette ezt az emberileg és társadalmilag teljesen jogosult követelést. De a parlamenti bizottságban nemcsak az egyház képviselői voltak ellene, hanem világi tagok is.

MEG KELL VÉDENI AZ ANYÁKAT!

— Számtalan példával beigazoltam a bizottság előtt, hogy számos betegség támadja meg az anyát éppen a terhesség következtében. Vannak például a terhesség alatt jelentkező mérgezési esetek. Ugyancsak belepusztulhat az anya a fizikai legyengültség, rossz táplálkozás, a mai korral járó fokozottabb idegesség következtében, amely hihetetlen mértékben csökkentette az ember ellenállóképességét. Hiszen

a háború óta az egész emberiség fizikai és idegbeli állapota teljesen megváltozott.

A terhesség vége felé más betegség is fenyegeti az anyát. Ez az úgynevezett eclamsia. A betegség a máj és a vese legyengülésével jár, ami olyan rohamokat idéz elő, mintha epilepsziás lenne a páciens. Az esetek leggyakrabban a nő majdnem biztosan, a magzat pedig minden esetben meghal. Ha a nőt a nagy vérvesztés nem is öli meg esetleg, egész életére tönkremegy.

— Van azután még egy rendkívül súlyos eset, amelyben okvetlenül meg kell engedni a magzat elvételét. Különösen a szegénysorsú városi munkásság és falusi lakosságnál az anya, aki már 8–10 születést esett át, sőt sokszor többen is, a rendszerint rosszul táplált és a nehéz testi munkától még jobban leromlott szervezet következtében, egészen furcsa betegséget kap, amelyet osteomalaciának nevezünk. Ez a betegség abban nyilvánul meg, hogy a nő csontjai gumiszerű hajlíthatóságot kapnak. Ugyancsak az anarchikus szülések következménye, hogy meglazulnak a nő belsejében azok a szalagok és egyéb szervek, amely a belső részeket az eredeti helyzetükben megtartják. Ezt a betegséget a szervek ptózisának nevezik.

Az ilyen nő már nem is ember, hanem rosz. Nem képes ellátni semmiféle hivatását. Nem lehet feleség, nem lehet anya, hanem órá kell még vigyázni. Állandóan betegeskedik, fájdalmat vannak, az idegállapota folyton rosszabb lesz.

A TÖMEGEK SZOCIÁLIS DRAMAJA

— En sokszor átéltem ezt a szociális drámát, amelyet a legtöbb bizottsági tag még hallomásból sem ismer talán. Kijelentem és a bizottság előtt is kihangsúlyoztam,

egyképpen nem vagyok az abortusz híve, de az ilyen áldástól esetekben engedjék meg, hogy az orvos segítsen a szerencsétleneken. Persze, a baj forrása az, hogy nálunk egyáltalán nincsen úgynevezett népesebbi politika. Nálunk a születések terén a legteljesebb anarchia van és ezért olyan nagy a gyermekhalandóság is. Azok, akik attól tartanak, hogy ha az abortuszt megengedik bizonyos esetekben, az ország népessége csökkenni fog, súlyos tévedésben vannak és a látszat alapján ítélnek.

Az állam, ha jogot vesz magának arra, hogy beleavatkozzék az egyén legintimebb életébe, vállalja magára azt a kötelezettséget is, hogy megfelelő anyai- és csecsemővédelmet szervez. Az anyavédelem kiinduló parancsolata pedig az, hogy racionalizálni kell a születéseket, a világra jött gyermekről pedig

gondoskodjék az állam, hogy ne kelljen elpusztulnia.

RACIONALIZÁLNI KELL A SZÜLETÉSEKET

— A törvény az élet szabályozója, az élethez kell igazodnia és nem lehet filozófiai magyarázatokból, vagy kizárólag egyházi dogmák alapján nézni ezt a nagy problémát. En magam hívó ember vagyok és tiszteltetben tartom mindenki hitét, de mégsem szabad vallási aggályok miatt az egyén és a kollektivitás életét veszélyeztetni. Ennek ellenére

a parlamenti bizottság törölte a tervezet eredeti rendelkezéseit és nem fogadta el az orvosi abortusz szükségességét. De mi nem fogjuk hagyni a dolgot. Ki fogunk menni az utcára, a gyárakba és a falvak népe közé, hogy a tömeg maga mondja meg, milyen szerencsétlen az élete a születési anarchia következtében.

— Egy másik alpontja a 482. paragrafusnak azt mondja, hogy nem bünteti a törvény az abortuszt olyan esetekben, ha a gyermek súlyos örökös bajjal jönne a világra. Ez az ugy-

nevezett eugenikai abortusz. Tudjuk jól, hogy az állatoknál már régen végzik az emberek a fajnemesítést; lovaknál, kutyáknál, szarvasoknál. Csak éppen az emberi faj nemesítése büntetendő cselekmény?

Ma már orvosilag bebizonyított tény, hogy létezik patológikus átöröklés, ami bizonyos betegségeknek kétszerezte meg van állapítva. Epileptikus anyának rendszerint degenerált, gyengeelméjű, epileptikus gyermekei vannak. Ha azután a férj például alkoholist is, akkor 100 százalékra biztos, hogy a születendő gyermek abnormális lesz.

HOGY IS VAN AZ ORVOSOKNÁL?

A parlamenti bizottságban — mondotta még dr. Georgescu — állandóan azzal küzdöttek az eredeti tervezet ellen, hogy csak Oroszországban vezették be a magzatelhajtást, azt a korlátlanságát, amelyet az orvosi kar követel most Romániában. Georgescu doktor szerint ez nem így van.

Oroszországban csakugyan bevezették a társadalmi okokból megengedett abortuszokat is, de nálunk erről szó sem volt. Sőt az or-

Nagybánya önkéntes tűzoltóságát felfalta a „mucsai politizálás“

Most aztán négy darab hivatásos tűzoltó románnyelvű fohászzkodása mellett égnék le a házak

Nagybánya, július 20.

Nagybányán az elmúlt héten kétszer is tűz volt.

Először a Multeculor nevű festékgár gyuladt ki és le is égett. Másodszor Ghirasim Sándor asztalosmester műhelyében csapott fel a láng. Az asztalosműhely is leégett.

Igy van ez, ha a tűzből politikát csinálnak. Ugyanis Nagybányán a tűzoltás is politikai kérdés lett. A városnak huszonöt év óta van egy önkéntes tűzoltótestülete, amely hivatása magaslátán áll. Híres volt a nagybányai önkéntes tűzoltóság. Widder Péter gyógyszerész volt a parancsnoka. Lelkes, szorgalmas ember ez a Widder. Kierőszakolta, hogy a nagybányai tűzoltóságnak mindene meglegyen, ami a mai követelményeknek megfelel. Évekig harcolt egy új fecskendőért, összetartotta azt a harmadik embert, akik éjjel-nappal, esőben és fagyban mindig mentek, életük kockáztatásával dolgoztak, oltották a tüzet és sokszor a saját zsebükből áldoztak arra, hogy a nagybányai tűzoltóságnak modern és jó felszerelése legyen.

Soha nem politizált a nagybányai tűzoltótestület. Mit is politizálhatott volna? Ha román polgár háza égett le, éppen olyan gyorsan és szívesen igyekeztek eloltani, mintha valamelyik kisebbségi testvérük vagyonát fenyegette volna a lángok. Voltak közöttük románok is, de túlsúlyban a magyarok voltak.

És ez volt a hiba.

Ezt nem bírták elviselni azok a tüzöl-

niszták, akik mindenben csak a bajt keresik, akik mindenhol elhíntik a gyűlölködés fekete és rosszlaltu beléndek-magvait.

Hosszu és heves harcok árán évekkal ezelőtt telefont is kaptak a nagybányai tűzoltók. A telefont a város szívében levő Widder-patikában szerelték fel, annál is inkább, mert Widder Péter volt a parancsnok.

A támadást azzal kezdték, hogy leszerelték a telefont. Azt mondták a bölcös városi urak, hogy minek a telefon, hiszen tűzriadó alkalmával ugyanis mindenki kimegy a tűzhöz. A riadózt meg hallják és majd csak eloltják a tüzet valahogy.

Azután egyre türelmetlenebb hangok hallatszottak. Kijelentették a városi urak, hogy az önkéntes tűzoltóságra nincs szükség.

Nagy bünk volt ezeknek a derék tűzoltóknak. Magyarul beszélgettek és a tűznél Balogh István magyarul kiáltotta Tóth Andrásnak, hogy „add ide azt a létrát“.

Nagy baj, nagyon nagy baj ez. Inkább, semhogy a gyűlölt magyar beszédet hallgassák, hát pusztuljon el az önkéntes tűzoltótestület. Ha tűz lesz, hát itt vannak a hivatásos tűzoltók. Majd ők elintézik. Majd ők megvédik a várost. Mind a négyen. Mert négyen vannak. Viszont Nagybányán, ha jól összeszámoljuk, van vagy tizenöt ezer ember. És négy tűzoltó.

A harmincöt önkéntes tűzoltó tehát elkedvetlenedett és visszavonult. Ha nincs rájuk szükség, hát nem tolatkodnak a tűzhöz. Pedig huszonöt év óta mindig segítenek, min-

szoknál is csak viszonylagos szabadság van ezen a téren.

Ott abból indultak ki, hogy semhogy annyi nőt, aki titokban amugyis menekül az anyaságtól, szerencsétlenné tegyen a törvény tilalma, inkább megengedik, hogy egy orvosi bizottság elé menjen és annak vizsgálata alapján állami klinikán végeztesse el a műtétet. De a titokban abortuszt csináló személyeket és pácienseket a Szovjet is szigorúan bünteti.

VISSZAMEGYÜNK 200 ÉV ELŐTTRE

— Az eredeti javaslat egyébként majdnem tökéletesen elejét veszi a tülzásba vitt gyermekelhajtásnak. Kimondja például és ezt mindenki elfogadta, hogy

az a nő, aki még nem szült, ne vétethesse el a magzatját, ugyszintén ne lehessen abortuszt csinálni, ha a terhesség már több mint háromhónapos. De a többi esetekben is az abortuszt csak egy orvosi bizottság jóváhagyásával lehessen végrehajtani,

miután a bizottság előbb felvilágosította a terhes nőt az anyasággal és a születéssel járó előnyökről. Nem arról van szó tehát, hogy alkalmi duma, aki kényelemből, vagy hiúságból nem akar gyermeket, ezentul kevesebb kockázattal szabadulhasson az anyaság terhétől. A nagy tömegekről van szó, ahol nemesak a terhességgel és a tülzásba vitt szüléssel járó betegségek pusztítanak, hanem a titokban és avatatlanok által végzett elhajtások is. A munkásnak, a parasztnak, a kishivatalnoknak nincsen pénze arra, hogy előkelő orvoshoz, vagy klinikákra menjen. Ezekre kell gondolnia a törvényhozóknak. Nálunk az állam megbünteti például a nőt, aki abortuszt csinál, de megbünteti akkor is, ha mondjuk, egy tanítónőnek, aki nem mehetett férjhez, gyermeke születik. Kilöki az állásából. Szerintem ez a helyzet nagyobb bolsevizmus, mint amilyen a bolsevistáknál van.

— Titkos abortusz mindig volt és ha a büntetőtörvénykönyv erre vonatkozó rendelkezései úgy maradtak, ahogy a parlamenti bizottság módosította, vagyis visszamegyünk 200 évvel ezelőtre, akkor talán még inkább fog virulni.

Akármielyen szigorú szankciók lesznek is rá, a nő még az életét is kockáztatja majd, ha semmiképpen sem akar gyermeket. Legfeljebb az abortusz ára fog felmenni és a kevéspénzü emberek rossz orvoshoz mennek, vagy bábasszonyokhoz és elpusztulnak,

magtalaná válnak, megrokkannak, vagy lelkileg megbetegednek. Nem sokkal jobb minden szempontból, hogy egy asszony, aki már eleget tett az anyaság hivatásának, odamenjen egy orvosokból álló bizottság elé és megmondja, hogy nem tud többet szülni? Miért kényszerítik mindenáron, hogy elpusztuljon?

Georgescu szenátor még felemlítette, hogy ősszel országos orvoskongresszus fog ezzel a kérdéssel foglalkozni. És akkor megvitatják majd az új büntetőtörvénykönyvnek az orvosi felelősséggel és más, az orvosi működéssel összefüggő rendelkezéseket is. El van készülve arra, hogy a parlamenten, amely ősszel éppen a büntetőjogi reformmal fogja megkezdni a munkáját, rendkívül viharos összecsapás lesz az abortusz kérdésében... Ha ugyan ősszel még összeül a mostani parlament.

Bányai Ernő

dig rendelkezésre álltak mindenkinek.

Es az elmúlt héten kétszer is tűz volt. A festékgári tűz nagyon komoly volt. Négy ember nem tudott mit kezdeni a tüzzel. Száz-ezer lej volt a kár. A gyár nem volt biztosítva. A másik tűznél a tulajdonos próbált oltani. Kezén és arcán súlyosan megsebesült.

Uj polgármestere van Nagybányának. Janču Sándornak hívják. Azt mondják hogy művelt, nagyképztségű kultúremler. De befolyásolható. Egyes tisztviselői hangolták a tűzoltótestület ellen.

Nem kell itt érveket felhozni a tűzoltótestület szükségessége érdekében.

Itt a legnyomósabb érv: e héten két tűz volt.

Holnap újra tűz lehet.

Vagy inkább a város égjen le? Az is mind egy, csak a gyűlölet tüzei lobogjanak? Csak az uszítás és a gyanakvás piszkos lángjai égjének?

Nagybányán az elmúlt héten két tűz volt.

Ennek a két tűznek az elszenvedett sebei talán meggyógyíthatnák azokat a sokkal súlyosabb sebeket, amelyeket egyes gyújtogatók a város testén és a város kárára okoztak.

(b. l.)

Az Oltba ugrott egy pópa, mert félt a megörléstől

Tárgu Măgurele, július 20.

A Tárgu Măgurele város határában dolgozó munkások szerdán egy fuldokló embert mentettek ki az Olt hullámaiból.

A megmentett ember elmondotta, hogy ő a szomszédos Spatareai község pópája és azért követett el öngyilkosságot, mert az utóbbi időben mindinkább elhatárolódott idegébaja miatt, az örökléstől félt.

Az életunt pópát visszazsárolták falujába.

SPORT

Futballszünet augusztus 1 és 26-ika között

Bukarest, július 20.

A futballszövetség — mint más években is — az idén is általános futballszünetet rendelt el.

A „futballvakáció” augusztus 1. és 29. között lenne.

Nem vonatkozik a tilalom a már lekötött mérkőzésekre és a selejtezőkre.

Középeurópai Kupa:

Admira—Spárta 4:0 (3:0)

Bécs, július 20.

Az Admira könnyen végzett a Spárta ellen. A cseh csapat szemmel láthatóan fáradtan játszott a Hungária elleni hat mérkőzés miatt. Az Admira frissebben mozgott. A 34. percben Soiber, 40. percben Hannemann, a 43. percben újra Soiber a gólszerzők. A második félidő 22. percében Fogel fejelte az utolsó gólt. A Spárta ezzel lemondhat a továbbjutásról.

AZ UNIREA TRICOLOR ÉS
A RIPSANIA BRASSÓBAN

Brassó, július 20.

A brassói CFR erős mérkőzésekkel akar készülni selejtezőire.

Vasárnap az Unirea Tricolor, kedden a Ripensia fogadja Brassóban, de lekötés előtt áll a WAC-meccs is.

Egymás után így az érdekes mérkőzések egész sorozatában lehet része a brassói közönségnek.

A Ripensia—Vénus bajnoki döntő előtt Bukarestben átnyújtják az 1930—31. bajnoki érmeiket a Vénusnak és az 1932—33-as érmeiket a Ripensianak. Elég korán!...

WESSELIK,

A Rapid válogatott balösszekötője leszerződött a francia Mulhouse csapatához. Wesseliket akarta szövetségi edzőnek szerződtetni a román szövetség, de — drágának találták... Ugylátszik a francia klubcsapat nem drágálta.

A FIFA eltiltotta a jugoszláv fogadóirodákat. A FIFA átiratot intézett a jugoszláv futballszövetséghez és felszólította, hogy szüntesse be a fogadóirodákat. Érdekes megemlíteni, hogy Jugoszláviában már egy éve léteznek a futball-bukmerek fogadóirodái, a szövetség tudtával és ezek felállításáról a FIFA csak most szerzett tudomást.

A WAC csak akkor folytathatta túráját, miután értesítette az osztrák szövetséget telefonon, hogy a román szövetségnél letétbe helyezte a 20.000 lej. azért az 1000 schillinges büntetésért, melylyel az egyetlet sújtották.

Tenisz

Perryt, a wimbledoni győztest kihallgatáson fogadta az angol király és kinttette.

Pénteken kezdődik Brassóban a bajnoki verseny a másodosztályú számokkal. Szombaton már a vendégek Morpurgo, Pouilleff, Botez, Schmidt, Hamburger, Caraluis, Segall, Goleacu, Butculescu, Caracoste, Wertheim stb. is játszanak.

MA KEZDŐDIK A DAVIS-CUP ZÓNÁKÖZI DÖNTŐJE

Wimbledonban az USA és Ausztrália csapatai között. Általában az amerikaiak 3:2 arányú győzelmét várják. Azután a győztes a védő Angliával kerül össze.

Atléтика

A DUSSELDORFI ESTI VERSENYEN

az amerikai és magyar atléták ismét szerepeltek. 400 méter. 1. Fuqua 49.6 mp. 1500 m Ventzke 3 perc 59.8 mp. Diszkosz: 1. Lyman 45.94 m. Súly: 1. Lyman 15.36 m. Magas: Weinkopf német 197 cm, német rekord. 2. Spitz USA 195 cm. 3. Bódosi magyar 190 cm.

AZ EZÉVI BALKÁN-JÁTEKOKAT

augusztus 26-án, szeptember 1. és 2-án tartják meg Zágrábban. Hír szerint az állandóan javuló jugoszlávok, akik eddig

Iskolák Egyesületek

A Brassói Ref. két éves Női Kereskedelmi Szaktanfolyam tanulóit a 4 osztályú gimnáziumi végzettség alapján veszi fel. Általános műveltség és megfelelő szakképzettség nyújtására, a román és német nyelv gyakorlati elsajátításán kívül a könyvvitelre, kereskedelmi számtanra, a gyors- és gépirás biztos begyakorlására fekteti a főszűrt. Célja a ki-sebbségi leányok harmónikus kiképzése és előkészítése a gyakorlati életpályákra. Vidéki tanulók a Szeretetház internátusában helyezkedhetnek el. Felvilágosítást nyújt az igazgatóság. (Brasov, Calea Victoriei Nr. 7.)

A brassói Ref. Fiu-Felsőkereskedelmi Iskola, mely az ország egyetlen magyar tannyelvű felekezeti szakiskolája és különösen a mai válságos időkben tanulói jövőjének biztosítása szempontjából a legcélszerűbb és a legtöbb megélhetési lehetőséget nyújtó iskolatípus, az I-ső

Athénben minden évben másodikok voltak, remélik, hogy ezúttal sikerülni fog legyőzni a görögöket és első helyre kerülni a pontversenyben. Amibe Románia atlétái is beleszólnak majd.

41.3 MP

a helyes eredménye a BBTE kölni stafétagyőzelmének. Nem 41.6, mint az első jelentés szólott. Így még ragyogóbb a magyar staféta rekordja.

Augusztus 5-én esetleg Budapesten szerepelnek az amerikai atléták. Nagy attrakció lenne — nagy eredményekkel...

732 cm. — ezt ugrotta a miskolci Dombóvári — ellenfél nélkül! A magyar atlétakörök feszült kíváncsisággal várják Dombóvári találkozását Koltaival, a vasárnapi BBTE versenyen. Abból könnyen megjavulhat.

Uzás

USZÓVERSENY TUSNADON

Vasárnap a bukaresti CFR és a Liga Navală rendezésében és közreműködésével uszóverseny lesz a következő számokkal: Junior-számok: 100 gyors, 100 mell, 100 hát, 200 mell, 3x100 vegyes. Hölgyuszószámok: 100 mell, 100 hát, 100 gyors. Vizipóló: CFR—Liga Navală.

Kerékpár

KÜLÖNÖS Tüntetés

volt a Tour de France tegnapi napján. A versenyzők tüntetésekként a rossz rendezés ellen nem finisáltak, hanem egy csoportban „sétáltak” be a célba és így szakaszgyőztesek sinesen.

osztályába felvesz felekezeti különbség nélkül olyan tanulókat, akik magyar anyanyelvűek, a gimnázium IV-ik osztályát sikerrel végezték és „abszolváló bizonyítvánnyal” rendelkeznek. Examen de admitere-t nem kell tenniük, felvételi vizsgálat nincs. Az iskola az általános műveltség mellett alapos szakképzést ad növendékeinek, kik a négy évfolyam elvégzése után államérvényes, önkéntességi jogot biztosító oklevelet nyernek, melynek alapján állást kaphatnak ipari és kereskedelmi cégeknek, takarékpénztáraknak, szövetkezeteknek, biztosító intézeteknek, magán- és közvállalatoknak, gyáraknak, gazdaságoknak, üzemeknek, közszolgálatoknak, vasutnál, postánál, építészeti hivatalokban stb., szóval azok a pályák, melyek a megélhetést elsősorban biztosítják. Végzett növendékei az iskolában szerzett intelligenciájuknál fogva rövid idő alatt kiváló gyakorlati emberré, kereskedővé, iparosokká, gyári munkavezetők képezhetik ki magukat. Kereskedelmi iskolát végzettek várnak a szövetkezeti élet megteremtésére, mely ezeket juttathat független, biztos megélhetéshez. A tanulmányok folytatását is lehetővé teszi a kereskedelmi akadémián, jegyzői tanfolyamon, stb. Tanulók az 1934—35-ik isk.

évre aug. 25-től szept. 10-ig iratkozhatnak be. Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt, vidéki tanulókat állandó tanári ellenőrzés és felügyelet alatt álló, most épült modern internátusban mérsékelt díjazás mellett elhelyezi az igazgatóság. (Brasov, Calea Victoriei Nr. 7.)

Primăria Municipiului Braşov

No. 15.267/1934
serv. technic.

ARVERESI HIRDETMEŊY

A Szentpéter-uton a Juli Maniu-utcától a Tömöspataki létesítendő főcsatorna előállítási munkálatainak átadása céljából folyó évi augusztus hó 10-én délelőtt 11 órakor a polgármesteri hivatalban egy nyilvános árverés, a nyilvános számvitelről szóló törvény 88—110. szakasza alapján lesz megtartva.

A munkálatok összköltsége körülbelül hatmillió lej tesz ki.

Az ideiglenes garancia az ajánlott összegnek 5 százaléka.

A részletes feltételek és tervek, valamint a költségvetés Brassó törvényhatósági város mérnöki hivatalában betekinthetők.

Brasov, la 5. Julie 1934.

Comisia Interimară, Secretar General:
Preşedinte: R. Maxim m. p.
Dr. F. Bogdan m. p.
Seful Serviciului
Ing. Sef.: Socol m. p.

Primăria Municipiului Braşov

No. 15.366/1934
serv. technic

ARVERESI HIRDETMEŊY

A bolgárszegi Kapitány-utcától fel a Podul Cretului-ig eszközölendő csatorna befedési munkálatok átadása céljából folyó évi augusztus hó 14-én délelőtt 10 órakor a polgármesteri hivatalban egy nyilvános árverés a közszégi könyvviteli törvény 88—110 szakaszában előírt szabályzatok, ugymint a nyilvános árverések megtartására vonatkozó általános határozatok alapján lesz megtartva.

A munkálatok összköltsége körülbelül hárommillió lej.

Az ideiglenes garancia az ajánlati értéknek 5 százalékat teszi ki.

A munkálatokat háromhavi munkaidő alatt kell befejezni.

A részletes feltételeket, ugymint a terveket és költségvetéseket Brassó törvényhatósági város mérnöki hivatalában lehet betekinteni.

Brasov, la 6. Julie 1934.

Comisia Interimară, Secretar General:
Preşedinte: R. Maxim m. p.
Dr. F. Bogdan m. p.
Seful Serviciului
Ing. Sef.: Socol m. p.

Az inyesmester szakács-könyve

Kétszáz kitűnő befőzési recept a háztartási konzerv-készítés minden fajtájából. Ez a hatalmas kötet, összesen 2500 étel és ital készítését írja le. Ára csupán 144 lej. Portó 20 lej. Utánvét 170 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismétlésekor 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Eladó egy 24 col. Tophan Wien gyártmányú gatter. Varga János, Halmeag jud. Fogaras. 13426

Fűszerüzlet-berendezés (mérlegek) jutányosan eladó, Goldsteinnél, Václale—Előpatak. 13411

Jagyközség piacán, nagy vidékkel, első üzlet, vegyesáru bevezetve, 60 éve nagyforgalommal, haláleset miatt, első kézből, kedvező feltételek mellett, lakással együtt átadó. Csakis komoly és megbízható átvevő jelentkezzen. „Biztos jövő” jelígre a kiadóba. 13386

Fogorvosi klinikai szék köpöcsészével és műszerasztal olcsón eladó. Cím: 13483. szám alatt a brassói kiadóban.

Allást nyer

Angol levelezőt keresünk, heti 2 órás munkára. Ajánlatok fizetési igény megadásával „ABC” jelígre a brassói kiadóhivatalba. 13471

Fűszerszakmában jártas fiatal segéd megveszék helyen azonnali belépésre felvétetik. Ajánlatok „Románban perfect” jelígre a brassói kiadóba. 13481

Házasság

Intelligens családok gyermekei közreműködésével szerencsés házasságot köthetnek. Módszerem abszolút diszkrét és egyéni. Komoly érdeklődésre díjtalanul válaszolok. Jurasákné, Oradea, Reg. Ferdinand 7. sz. 13338

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társasági illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Ára színes borítóval 30 lej.

BJRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötvé 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

RENDEKIVÜL FONTOS KÖNYVUJDONSÁGI MOST JELENT MEG!

Hogyan éljen a

vesebajos ember

Orvosi tanácsok vesebajosok számára.

Írta: Dr. Lukács Pál belgyógyász főorvos.

E nélkülözhetetlen munka tartalomjegyzékéből: A vese szerkezete és működése. — A vesebetegségek tünetei. — A vesebetegségek különböző formái. — A vesebetegségek okai. — A vesebetegségek megelőzése. — A vesebetegségek vizsgálati módszerei és azok jelentősége. — Vizelet vizsgálat. — A vesék működési vizsgálata. — Egyéb vizsgálati módszerek. — A vesebetegségek gyógykezelése. — Diétás gyógymódok. — Általános alapelvek. — A sómentes, illetve sószegény diéta. — Kárel-főle kúra. — Gerson-főle kúra. — Diétás gyógyellátások vesekő- és húgykő bántalmaknál. — Gyógyszeres és sebészeti kezelés. — Egyéb eljárások. — A vesebeteg konyhája. — Táplálékaink konyhasó tartalma. — Táplálékaink fehérje tartalma, stb. stb.

A kiváló szerző husz éves orvosi gyakorlati tapasztalatai alapján írta meg művét, mely élvezetes és mindenki számára könnyen érthető stílusban világosítja fel a vesebajban szenvedőt mindarról, amit életmódjáról, diétájáról tudnia kell. Ára 78 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

Könyvek faiparosok részére!

Benedek: A logarícz. Különös tekintettel a lécz-skála olvasására 150 példával. Lei 34.
Betege, Trigonometria. Több mint 100 gyakorlati példával, különös tekintettel a meg-betszámításra s a konzumszámításra. Lei 15.
Bicskei: Sikkimertan. Példagyűjtemény 150 kérdésben és 83 ábrával. Lei 12.—
Bicskei: Testmértan. Példagyűjtemény 150 kérdésben és 60 ábrával. Lei 18.—
Bicskei: Számítan. Példagyűjtemény 225 kérdésben. Lei 15.—
Farkas: Algebra, egyszerű és összetett egyenletek megoldása. Lei 10.—
László: A feltaláló útja. A tudomány oszlop-jából az általános használatig. Népszerű is-mertetés. Lei 8.—
Németh: Az Áes, 115 a szöveg közé nyomott ábrával. Lei 84.—
Raffay: Butormintalapok gyűjteménye. Lei 90.—
Raffay: Faipari kézikönyv Lei 45.—
Raffay: Faipari szerkezetek Lei 45.—
Wagen: Mázolók és szobafestők gyakorlati kézikönyve Lei 48.—
Roth Jakab: Iparosok könyvvezetése, fontos tanácsok üzleti ügyekben Lei 45.—

Kaphatók a
Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-u. 56—58 az udvarban.